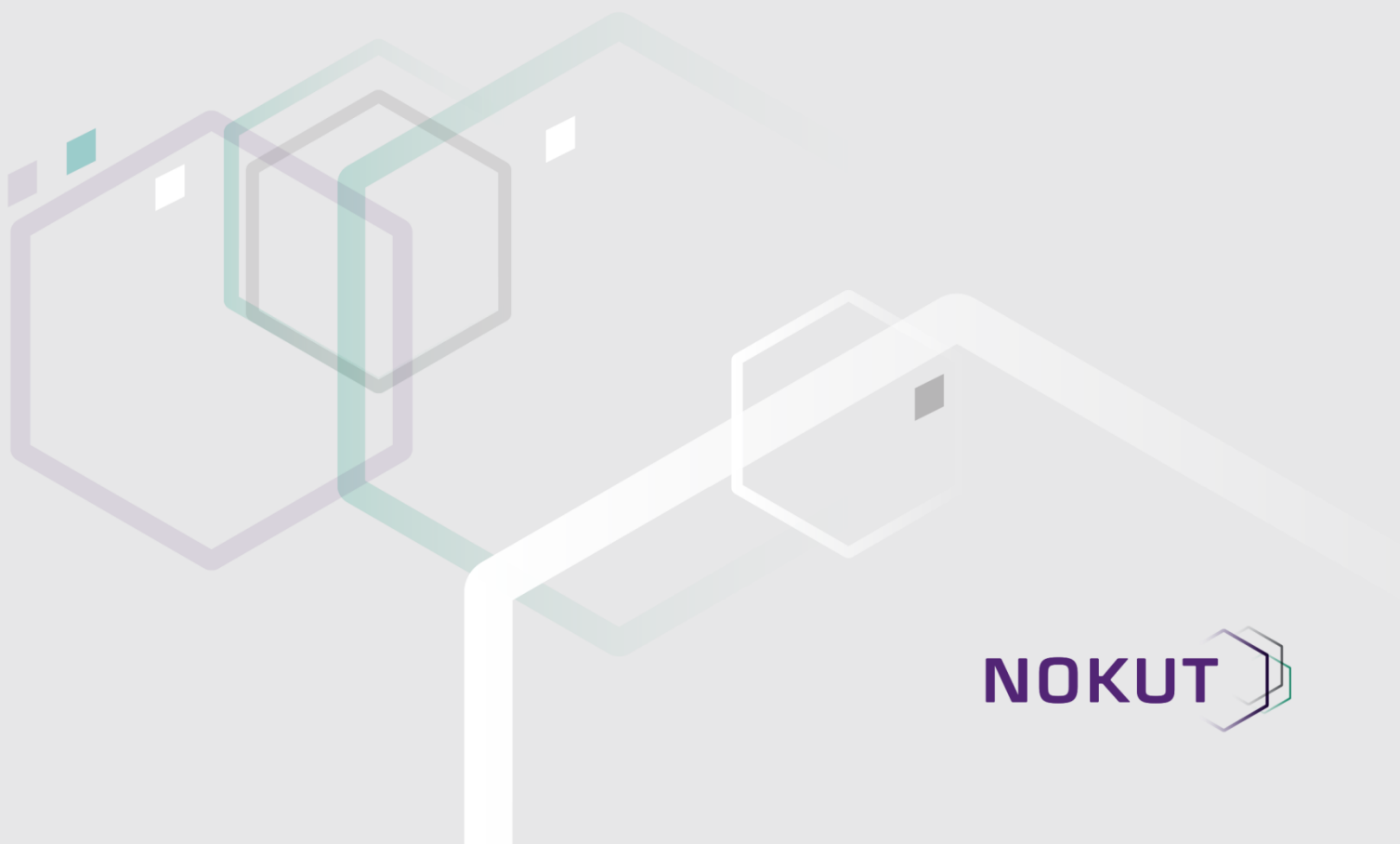

Panelvurdering av overordnede læringsutbyttebeskrivelser

Søknader om nye fagskoleutdanninger høsten 2015

November 2015

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Rapport:	Panelvurdering av overordnede læringsutbyttebeskrivelser Søknader om nye fagskoleutdanninger høsten 2015
Nivå:	NKR-nivå 5
Referansepersoner:	Martin Bayer, Mari Elken, Marta Grongstad, Morten Flate Paulsen og Gabriella Tranell
Dato for vedtak:	13.11.2015
NOKUTs saksnummer	15/157

Forord

NOKUT gjennomførte i 2014 et forsøk hvor vi delte opp den sakkyndige vurderingen av en godkjenningssøknad i to. I den første delen vurderte et panel om den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) i den aktuelle søknaden var utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). Vi viderefører forsøket i 2015, og ordningen skal deretter evalueres.

Panelet for søkerrunden høsten 2015 har bestått av fem referansepersoner:

Instituttleder/lektor Martin Bayer, Institut for Kultur og Identitet ved Roskilde Universitet

- Forsker Mari Elken, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
- Studieleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø
- Rektor/ daglig leder Morten Flate Paulsen, Campus NooA
- Professor Gabriella Maria Tranell, NTNU

Referansepersonene dekker i så stor grad som mulig bredden av fagområder. Panelet har erfaring med utvikling og vurdering av læringsutbyttebeskrivelser, samt erfaring som sakkyndige og/eller som referansepersoner for NOKUT. Panelet har vurdert de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene i søknader om godkjenning av fagskoleutdanninger som kom inn til søknadsfristen 15. september 2015. De har altså ikke foretatt en faglig vurdering av læringsutbyttet, og heller ikke gått inn i utdanningenes studieplaner med beskrivelser av læringsutbytter for emner, eller øvrig dokumentasjon. Ikke alle referansepersonene fra våren 2015 hadde anledning til å delta høsten 2015, og professor Gabriella Maria Tranell ble derfor oppnevnt. Hun var også med i læringsutbyttepanelet høsten 2014, og alle referansepersonene har derfor erfaring fra læringsutbyttepanelet. Se vedlegg 1 for beskrivelse av referansepersonenes kompetanse.

Med en panelvurdering ønsket NOKUT å oppnå en mer konsistent søknadsbehandling på tvers av fagområder. I tillegg hadde vi en forventning om at panelet kunne gi gode råd til fagskolene om hvordan de kunne utarbeide læringsutbyttebeskrivelser av høy kvalitet. Denne rapporten bidrar til å klargjøre for fagskolesektoren hvilke standarder NOKUT legger til grunn i vurderingen av overordnede læringsutbyttebeskrivelser, og hvordan vi vurderer søknadene mot våre krav. Panelets vurderinger og råd har vært grunnlag for den veiledningen NOKUT har gitt fagskolene i utforming av overordnede læringsutbyttebeskrivelser. Høsten 2015 er 15 av 16 læringsutbyttebeskrivelser vurdert som i tråd med NKR. Antall beskrivelser i tråd med NKR har økt betraktelig fra våren 2014 til høsten 2015, og det er derfor rimelig å anta at søkerne har hatt nytte av panelrapportene.

Det er gledelig å oppnå et så positivt resultat denne høsten, når prøveordningen med bruk av læringsutbyttepanel skal evalueres. Evalueringen vil finne sted etter at denne panelrapporten er publisert, men det vil være vanskelig å si seg uenig i at forsøket har vært vellykket, ettersom stadig flere lykkes med å utarbeide tilfredsstillende læringsutbyttebeskrivelser. I evalueringen vil NOKUT ta stilling til om ordningen skal videreføres, og i så fall i hvilken form. I den forbindelse vil NOKUT vurdere panelets anbefalinger som presenteres i kapittel 3 i denne rapporten.

Rapporten med panelets vurderinger og råd er et ledd i NOKUTs arbeid med å bidra til å heve utdanningskvaliteten i norsk fagskoleutdanning. Vi anbefaler derfor alle fagskoler og søkere å lese rapporten.

NOKUT, 13. november 2015

Terje Mørland
direktør

Innhold

Sammendrag	1
Oversikt over vurderinger høsten 2015	2
Oversikt over konklusjoner i panelvurderingene for 2014 og 2015	2
1 Innledning	3
1.1 Krav til læringsutbyttebeskrivelser i en søknad om godkjenning av fagskoleutdanning.....	3
2 Søknader om nye utdanninger høsten 2015	4
2.1 AOF Hordaland – Sogn og Fjordane, Demensomsorg.....	4
2.2 eCademy AS, Barn med særskilte behov	7
2.3 Fagskolen i Østfold, Dokumentasjonsforvaltning	10
2.4 Fagskolen Oslo Akershus, Barn med særskilte behov	12
2.5 Fagskolen Innlandet, Kompositt og plastbearbeiding	15
2.6 Fagskolen Oslo Akershus, Fuktteknikk.....	19
2.7 Fagskolen i Sogn og Fjordane –avdeling Førde, Rehabilitering	22
2.8 NKI AS, Avdelingsledelse	25
2.9 NKI AS, Hotelledelse	28
2.10 NKI AS, Markedsføringsledelse.....	31
2.11 NKI AS, Migrasjonshelse.....	33
2.12 NKI AS, Salgsledelse	36
2.13 NKI AS, Velferdsteknologi	39
2.14 NKI AS, Webmarkedsføring	42
2.15 Noroff Fagskole AS, Visuelle effekter (VFX)	45
2.16 Treider Fagskoler AS, Fotografi og visuell kommunikasjon i nye medier	48
3 Betraktninger fra panelet	52
3.1 Betraktninger fra panelet – høsten 2015.....	52
Vedlegg: Beskrivelse av medlemmene i panelet.....	56

Sammendrag

Læringsutbyttepanelet har vurdert overordnede læringsutbyttebeskrivelser fra de 16 søknadene om godkjenning av fagskoleutdanning som kom inn til søknadsfristen 15. september 2015, og som gikk videre etter innledende vurdering av grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning. 15 av 16 læringsutbyttebeskrivelser er vurdert som i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR). Halvparten (åtte læringsutbyttebeskrivelser) er vurdert som tilfredsstillende uten ytterligere merknader. Syv beskrivelser er vurdert som tilfredsstillende med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i læringsutbyttebeskrivelsen, og kun én beskrivelse er vurdert som ikke tilfredsstillende.

Sammenlignet med de tre foregående søkerrundene hvor læringsutbyttepanelet har foretatt slike vurderinger på tvers av søknader, er resultatet særdeles positivt. Vi ser også at tilbydere som tidligere fikk negativ vurdering av sine læringsutbyttebeskrivelser, har gjort et godt stykke arbeid med å forbedre beskrivelsene.

I høstens betraktninger og råd fra panelet blir søkerne oppfordret til å være nøye med å lese korrektur og fjerne språklige uklarheter fra læringsutbyttebeskrivelsene. Panelet mener man også skal være varsom med å bruke eksempler i læringsutbyttebeskrivelsene, med mindre det er uunngåelig fordi de ikke kan erstattes av samlebegreper. Videre oppfordrer de søkerne til å sikre at utdanningens navn henger sammen med læringsutbyttebeskrivelsen, da de frykter at enkelte navn er misvisende og lover mer enn de kan holde. Panelet minner også om at det er mulig å utelate deskriptorer fra NKR i læringsutbyttebeskrivelsene, der disse ikke er relevante for utdanningen, på samme måte som man kan hente nivåbestemmende begreper fra nivå over eller under fagskolenivåene, så lenge læringsutbyttebeskrivelsen samlet sett ligger på riktig nivå. Det vesentlige blir at søkeren argumenterer godt for valget de har tatt.

Panelet presenterer også noen betraktninger om veien videre etter at prøveordningen med panelvurdering av læringsutbyttebeskrivelser er avsluttet. Her blir NOKUT anbefalt å vurdere å igangsette prøveordninger med panelvurderinger av andre områder enn kun de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Panelet mener det for eksempel kunne vært interessant å gjøre kartlegginger som sier noe mer om hvordan læringsutbyttebeskrivelsene brukes som et didaktisk verktøy, og/eller gjøre kartlegginger som sier noe mer om sammenhengen mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå, undervisningsformer/læringsaktiviteter og vurderingsordninger.

Oversikt over vurderinger høsten 2015

Kap.	Saksnr.	Tilbyder	Nye utdanninger	Fap.	Konklusjon
2.1	15/593	AOF Hordaland - Sogn og Fjordane	Demensomsorg	30	Tilfredsstillende
2.2	15/605	eCademy	Barn med særskilte behov	60	Tilfredsstillende
2.3	15/572	Fagskolen i Østfold	Dokumentasjonsforvaltning	60	Ikke tilfredsstillende
2.4	15/598	Fagskolen Innlandet	Kompositt og plastbearbeiding	120	Tilfredsstillende, med forbehold
2.5	15/603	Fagskolen Oslo Akershus	Barn med særskilte behov	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.6	15/601	Fagskolen Oslo Akershus	Fuktteknikk	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.7	15/613	Fagskolen i Sogn og Fjordane, avdeling Førde	Rehabilitering	60	Tilfredsstillende, med forbehold
2.8	15/602	NKI	Avdelingsledelse	30	Tilfredsstillende, med forbehold
2.9	15/600	NKI	Hotelledelse	30	Tilfredsstillende, med forbehold
2.10	15/599	NKI	Markedsføringsledelse	30	Tilfredsstillende
2.11	15/607	NKI	Migrasjonshelse	30	Tilfredsstillende
2.12	15/604	NKI	Salgsledelse	30	Tilfredsstillende
2.13	15/606	NKI	Velferdsteknologi	30	Tilfredsstillende
2.14	15/612	NKI	Webmarkedsføring	30	Tilfredsstillende
2.15	15/610	Noroff fagskole AS	Visuelle effekter (VFX)	60	Tilfredsstillende
2.16	15/611	Treider fagskoler AS	Fotografi og visuell kommunikasjon i nye medier	60	Tilfredsstillende, med forbehold

Oversikt over konklusjoner i panelvurderingene for 2014 og 2015

	LUB-er totalt	Konklusjoner «Ikke tilfredsstillende»	Konklusjoner «Tilfredsstillende»	Konklusjon «Tilfredsstillende med forbehold»
Vår 2014	18	10	8	0
Høst 2014	29	8	19	2
Vår 2015	38	12	18	8
Høst 2015	16	1	8	7

1 Innledning

Læringsutbyttepanelet, som bestod av en faglig bred gruppe med erfaring fra vurdering av læringsutbyttebeskrivelser i Norge og Danmark, møttes 15. og 16. oktober 2015. Denne rapporten inneholder en konsensusvurdering av de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for alle søknadene om godkjenning av fagskoleutdanning som kom inn til søknadsfristen 15. september 2015, og som gikk videre etter innledende vurdering av de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning¹.

For hvert underkapittel i kapittel 2 har vi limt inn den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen som tilbydereren har oppgitt i studieplanen. Teksten under overskriften «Ytterligere kommentarer» er imidlertid hentet fra søknadsskjemaet. Her blir tilbydereren bedt om å begrunne at de har valgt deskriptorer² fra andre nivåer eller utelatt noen generelle deskriptorer, dersom dette er tilfelle. Teksten under overskriften «Ytterligere kommentarer» er tilbyders begrunnelse eller kommentar til spørsmålet.

1.1 *Krav til læringsutbyttebeskrivelser i en søknad om godkjenning av fagskoleutdanning*

Panelet har vurdert om de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er utformet i tråd med NKR, og om de er egnet for ytterligere faglig vurdering. I henhold til NOKUTs mandat skulle de vurdere:

- Struktur: En læringsutbyttebeskrivelse skal være tydelig inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
- Nivå: Beskrivelsen av oppnådd kompetanse skal vise at utdanningen er på nivå 5.1 eller 5.2 i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen skal være «best fit», det vil si at læringsutbyttet samlet sett skal ligge på nivå 5.1 eller 5.2. Dersom deler av læringsutbyttet ligger på lavere eller høyere nivå, skal tilbyder ha argumentert for dette i søknaden.
- Utformet som kompetansebeskrivelse: Læringsutbyttebeskrivelsen er en beskrivelse av hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.
- Faglig innhold/profil: Læringsutbyttebeskrivelsen skal kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. En som leser læringsutbyttebeskrivelsen må kunne få noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og kunne bruke læringsutbyttebeskrivelsen til å skille mellom ulike studier. Læringsutbyttebeskrivelsen skal imidlertid ikke være så spesifikk at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet.

¹ NOKUT mottok 25 søknader om godkjenning av fagskoleutdanning til fristen 15. september 2015. 16 av disse gikk til sakkyndig vurdering og det er læringsutbyttebeskrivelsene fra disse søknadene som panelet har vurdert. De andre ni søknadene går mot avslag eller avvisning etter innledende vurdering. I den innledende vurderingen går vi grundig igjennom reglement, styringsordning og system for kvalitetssikring, dersom dette ikke er vurdert tidligere. NOKUT vurderer også innledningsvis om kravene i §§ 3-1 (2)–(6) er oppfylt, og om søknaden er utfyllt i tråd med NOKUTs elektroniske søknadsskjema og veiledningen til fagskoletilsynsforskriften. NOKUT avviser eller gir avslag på søknader etter innledende vurdering, dersom kravene i § 3-1 ikke er tilfredsstillende oppfylt, eller søknaden ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til at de sakkyndige kan vurdere kvaliteten i utdanningen.

² Vi bruker deskriptorer om enkeltbeskrivelser eller kulepunkt i NKR eller i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene.

2 Søknader om nye utdanninger høsten 2015

2.1 AOF Hordaland – Sogn og Fjordane, Demensomsorg

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/593
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.1.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

- Kandidaten har kunnskap om de ulike demensdiagnosene og alderspsykiatriske symptomer på demens
- Kandidaten har kunnskap om ulike kommunikasjonsverktøy og behandling- og miljøterapeutiske metoder som brukes i arbeidet med personer som har demens
- Kandidaten har kunnskap om hvilke faktorer som fremmer og hemmer god helse og livskvalitet hos personer med demens
- Kandidaten har innsikt i relevante lover og forskrifter som regulerer tjenesteytingen i helse- og omsorgssektoren, samt nasjonale anbefalinger og retningslinjer for arbeid og kvalitet på tjenester til personer som har demens og deres pårørende
- Kandidaten har kunnskap om fagfeltet demensomsorg, hvilke tiltak og tjenester som finnes for personer med demens og deres pårørende, og har kjennskap til hvordan disse er organisert
- Kandidaten kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap som grunnlag for utvikling av tjenestene til personer med demens og deres pårørende
- Kandidaten forstår betydningen av å legge til rette for gode omsorgstiltak for personer med demens og forstår betydningen av at ressurser og faglig kunnskap benyttes på en mest mulig hensiktsmessig og rettferdig måte

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende etiske retningslinjer, relevante lovverk og forskrifter for å belyse en praktisk og teoretisk problemstilling
- Kandidaten kan anvende sin kunnskap om demens for å imøtekomme praktiske og teoretiske problemstillinger
- Kandidaten kan anvende miljøterapeutiske metoder og verktøy som bidrar til helsefremgang og livskvalitet for personer som har en demensdiagnose og deres pårørende
- Kandidaten kan finne, bruke og henvise til informasjon og fagstoff som er relevant for yrkesfaglige problemstillinger i demensomsorg
- Kandidaten kan med utgangspunkt i eget faglig ståsted kartlegge og identifisere faglige problemstillinger og behov, og iverksette hensiktsmessige tiltak for personer med demens

Generell kompetanse

- Kandidaten har forståelse for prinsippene om likeverd og selvbestemmelse i arbeid med personer som har demens og deres pårørende

- Kandidaten har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i omsorgen for personer med demens
- Kandidaten har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse og hvilke prinsipper som ligger til grunn når en arbeider med mennesker som har et hjelpebehov
- Kandidaten kan utføre individuelt tilrettelagte miljøarbeid til personer med en demensdiagnose
- Kandidaten kan utføre arbeidet i tråd med prinsipper om likeverd og selvbestemmelse i arbeidet med personer som har demens
- Kandidaten kan i arbeidet med personer med demens bygge relasjoner med fagfeller; tverrfaglig og tverretattlig
- Kandidaten kan utvikle og tilpasse faglige tiltak og tjenestetilbud til grupper og enkeltpersoner med demens gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon med utgangspunkt i pasientens ressurser og behov.

Ytterligere kommentarer

Alle kulepunkt skal være benyttet.

2.1.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. I denne utdanningen er det oppgitt at kandidaten skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå - også på nivå 5.2 er det kun forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Femte kulepunkt i kategorien generell kompetanse, «Kandidaten kan utføre arbeidet i tråd med prinsipper om likeverd og selvbestemmelse i arbeidet med personer som har demens», inneholder mye repetisjon fra den første: «Kandidaten har forståelse for prinsippene om likeverd og selvbestemmelse i arbeid med personer som har demens og deres pårørende». Panelet mener at de to punktene med fordel kan slås sammen til ett punkt. I læringsutbyttebeskrivelsen er det brukt ord som er graderende. Et eksempel er «gode omsorgstiltak». Etter panelets vurdering skal et omsorgstiltak være «godt», ellers er det ikke et omsorgstiltak. Panelet vil anbefale at man ikke benytter slike graderende ord i læringsutbyttebeskrivelsen.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

Vi gjør oppmerksom på at det ikke er fullstendig samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i søknadsskjemaet og den vedlagte studieplanen. Studieplanen inneholder en ekstra beskrivelse under kunnskap, men begge læringsutbyttebeskrivelsene dekker alle deskriptorene i NKR.

De sakkyndige bør vurdere om læringsutbyttebeskrivelsen er fagspesifikk nok. Dette er en skjør balanse, og de sakkyndige bør se nærmere på det.

Læringsutbyttebeskrivelsen er veldig ambisiøs slik panelet oppfatter den, spesielt tatt i betraktning at dette er en utdanning på 30 fagskolepoeng. Panelet vil anbefale de sakkyndige se nærmere på dette.

2.2 eCademy AS, Barn med særskilte behov

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/605
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.2.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten ...

- har kunnskap om medfødte og miljøbestemte forhold som påvirker barns læring, trivsel og helhetlige utvikling.
- har kunnskap om barn med særskilte behov som språkvansker og psykososiale atferdsvansker.
- har kunnskap om kommunikasjon, pedagogiske og didaktiske metoder, prosesser og verktøy som kan bidra til å fremme læring, trivsel og helhetlig utvikling hos barn med særskilte behov.
- har innsikt i FNs barnekonvensjon, norske lover med forskrifter, rammeplan for barnehager og andre styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren som gjelder barn med særskilte behov.
- har kjennskap til ulike aktører innenfor oppvekstsektoren og om betydningen av tidlig innsats for å fremme helse, læring og helhetlig utvikling for barn med særskilte behov.
- har kjennskap til utviklingen av barnehager i Norge, ulike eierforhold, finansiering samt barnehageansattes myndighet og ansvar.
- kan oppdatere sin kunnskap om barn med særskilte behov og hva som kan bidra til å fremme deres helse, læring, trivsel og helhetlige utvikling.
- forstår betydningen av tidlig innsats overfor barn med særskilte behov i et utdannings-, folkehelse- og samfunnsøkonomisk perspektiv.

Ferdigheter

Kandidaten ...

- kan anvende sin faglige kunnskap om kommunikasjon til profesjonelt samarbeid med barn med særskilte behov, deres foreldre, fagfeller og andre yrkesgrupper.
- kan anvende ulike læringsmetoder, verktøy og materialer for å planlegge og gjennomføre leke- og læringsaktiviteter for barn med særskilte behov.
- kan finne informasjon om fysisk aktivitet og kosthold for å forebygge utvikling av problemer, sykdom og funksjonsnedsettelse hos barn med særskilte behov.
- kan finne informasjon og fagstoff som er egnet til å fremme læring og helhetlig utvikling for barn med særskilte behov.
- kan gi en systematisk beskrivelse av barn med særskilte behov, identifisere faglige problemstillinger, og iverksette tiltak som fremmer helse, læring og helhetlig utvikling.

Generell kompetanse

Kandidaten ...

- har forståelse for universelle menneskerettigheter og etiske prinsipper som respekt for den enkeltes egenart, taushets- og opplysningsplikt og personvern og reflektere over egen praksis i arbeid med barn med særskilte behov og deres foreldre.

- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved å ivareta barnas integritet, brukermedvirkning, åpenhet, fortrolighet og taushetsplikt i samarbeidet med barn, deres foreldre og kollegaer.
- kan utføre arbeidet slik at det fremmer helse, læring og helhetlig utvikling - tilpasset individuelle behov hos barn med særskilte behov.
- kan bygge relasjoner med fagfeller og andre yrkesgrupper som, pedagoger og helsepersonell, for å utveksle kunnskaper og erfaringer om helse, læring og helhetlig utvikling hos barn med særskilte behov.
- kan utvikle arbeidsmåter og kommunisere med fagfeller og foreldre som - i samsvar med etiske prinsipper - fremmer helse, læring og helhetlig utvikling hos barn med særskilte behov.

Ytterligere kommentarer

Vi bruker verbet "reflektere" i en av beskrivelsene av læringsutbyttet i kategorien generell kompetanse. Dette hører til i deskriptorene for Fagskole 2. Vi begrunner vårt valg med at i omgang med andre mennesker må man kunne reflektere over egen adferd og verdier slik det blant annet fremgår i Lærerprofesjonens etiske plattform for pedagogisk arbeid i skoler og barnehager (2012). Vi behandler dette tverrfaglig i studiet, blant annet gjennom nettsamlinger og praksisveiledning, og det blir spesielt vektlagt i praksisrapporten og i fordypningsoppgaven.

2.2.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. I denne utdanningen er det oppgitt at kandidaten skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå - også på nivå 5.2 er det kun forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker.

Søkeren har også lagt ved en begrunnelse for hvorfor de har benyttet et nivåbestemmende verb – «reflektere» - fra et høyere nivå, i følgende beskrivelse under *generell kompetanse*: «har forståelse for universelle menneskerettigheter og etiske prinsipper som respekt for den enkeltes egenart, taushets- og opplysningsplikt og personvern og reflektere over egen praksis i arbeid med barn med særskilte behov og deres foreldre». Vi synes begrunnelsen virker rimelig.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Panelet ønsker å trekke frem denne læringsutbyttebeskrivelsen som særdeles god. Særlig er det andre kulepunktet under *generell kompetanse* spesielt godt formulert: «har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved å ivareta barnas integritet, brukermedvirkning, åpenhet, fortrolighet og taushetsplikt i samarbeidet med barn, deres foreldre og kollegaer». Tredje kulepunkt under *kunnskaper* er også veldig godt formulert: «har kunnskap om kommunikasjon, pedagogiske og didaktiske metoder, prosesser og verktøy som kan bidra til å fremme læring, trivsel og helhetlig utvikling hos barn med særskilte behov».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige må se på om studentene faktisk får kunnskaper om sykdommer, noe vi antar studentene bør ettersom de skal kunne «kan gi en systematisk beskrivelse av barn med særskilte behov, identifisere faglige problemstillinger, og iverksette tiltak som fremmer helse, læring og helhetlig utvikling» og «finne informasjon om fysisk aktivitet og kosthold for å forebygge utvikling av problemer, sykdom og funksjonsnedsettelse hos barn med særskilte behov».

2.3 Fagskolen i Østfold, Dokumentasjonsforvaltning

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/572
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.3.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes innen dokumentasjonsforvaltning
- har innsikt i relevant regelverk, lover og forskrifter, samt nasjonale og internasjonale standarder innen dokumentasjonsforvaltning.
- har bransjekunnskap om dokumentasjonsforvaltning og kjennskap til offentlig og privat dokumentasjonsforvaltning og beste praksis
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om dokumentasjonsforvaltning
- forstår dokumentasjonsforvaltningens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende faglig kunnskap og relevant lov- og regelverk på praktiske og teoretiske problemstillinger innen arkivdanning
- kan anvende relevante faglige verktøy i dokumentasjonsforvaltning og metoder for bevaring av arkivmateriale
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevante for arkivfaglige problemstillinger
- kan kartlegge en situasjon i egen virksomhet og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak for å tilgjengeliggjøre og formidle arkivmateriale

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for arkivetiske prinsipper innen dokumentasjonsforvaltning
- har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av dokumentasjonsforvaltning
- kan utføre dokumentasjonsforvaltning etter målgruppers behov, i tråd med gjeldende lovverk og beste praksis
- kan bygge relasjoner med fagfeller innen dokumentasjonsforvaltning og på tvers av arkivfaget, samt interne og eksterne brukere
- kan utvikle arbeidsmetoder, og tjenester av relevans for dokumentasjonsforvaltning

Ytterligere kommentarer

Det er kun benyttet deskriptorer fra NKR 5.1, Fagskole 1.

2.3.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i veldig liten grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, og for de aller fleste deskriptorene er i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med dokumentasjonsforvaltning/arkivfaglige problemstillinger, mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Læringsutbyttebeskrivelsen fremstår derfor som for generell, og er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir lite innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttebeskrivelsen er ikke i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

Flere av læringsutbyttebeskrivelsene er for generelle, og noen eksempler kan være kulepunkt 1, 2 og 4 under *kunnskaper*. Søkeren bruker ulike begreper under kategoriene *kunnskaper* og *ferdigheter*. Innenfor *kunnskaper* benyttes begrepet «dokumentasjonsforvaltning» og under *ferdigheter* benyttes «arkivdanning». Panelet er ikke sikre på om det er det samme eller to ulike begreper det henvises til, og ber de sakkyndige se på dette.

Panelet finner også at kulepunkt 3 under *ferdigheter* er lite informativt, og det ville være en fordel å spesifisere hva som ligger i å «finne informasjon og fagstoff som er relevante for arkivfaglige problemstillinger».

2.4 Fagskolen Oslo Akershus, Barn med særskilte behov

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/603
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.4.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om oppvekstsektoren, etikk, kommunikasjon, sosiologi og psykologi rettet mot barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse.
- har kunnskap om barn med særskilte behov, herunder lærevansker, utsatte barn, atferdsvansker, migrasjonsrelaterte utfordringer og om aktuelle tiltak for å kunne fremme læring, utvikling og helse.
- har kunnskap om pedagogisk og didaktisk teori, og om ulike observasjons-, plan- og kartleggingsverktøy rettet mot barn med særskilte behov.
- forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for barn med særskilte behov i et folkehelseperspektiv.
- har innsikt i lovverk og styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren gjeldende barn med særskilte behov.
- har kjennskap til ulike institusjoner og etater innen oppvekstsektoren for å best mulig tilrettelegge for læring og utvikling.
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn med særskilte behov

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende ulike kommunikasjonsformer profesjonelt i samarbeid med barn, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper.
- kan anvende ulike pedagogiske- og didaktiske metoder for å planlegge å gjennomføre leke- og læringsaktiviteter for barn med særskilte behov
- kan finne informasjon om og iverksette helsefremmende tiltak innen fysisk aktivitet og ernæring for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse for barn med særskilte behov.
- kan finne informasjon og fagstoff knyttet til ulike problemstillinger for barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse.
- kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger for barn med særskilte behov og iverksette nødvendig til tiltak som fremmer læring, utvikling og helse.

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i yrkesutøvelsen, reflekterer over egen praksis, holdninger og verdier i møte med barn med særskilte behov og deres foresatte.

- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, barns integritet og behov for omsorg og læring.
- kan utføre arbeid som fremmer læring, utvikling og helse, tilpasset barns særskilte behov.
- kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til barn med særskilte behov, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen.
- kan bygge relasjoner med kollegaer og andre instanser gjennom kunnskaps- og erfaringsdeling for å skape et godt læringsmiljø for barn med særskilte behov.

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter er utelatt. Det er ikke brukt punkter fra andre nivåer.

2.4.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Panelet stiller også spørsmål ved om tredje kulepunkt under *generell kompetanse* er en ferdighet: «kan utføre arbeid som fremmer læring, utvikling og helse, tilpasset barns særskilte behov». Søkeren bør se på dette på nytt.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger delvis på nivå 5.1 i NKR, men flere av kunnskapspunktene er på et for høyt nivå. I denne utdanningen er det oppgitt at kandidaten skal kunne iverksette tiltak. Det ligger på et høyere nivå – også på nivå 5.2 er det kun forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Vi vurderer derfor at dette samlet sett er på nivå 5.1, også uten en særskilt begrunnelse fra søker. De tre første beskrivelsene under *kunnskaper* kan imidlertid også synes noe ambisiøse (for eksempel med tanke på at kandidatene skal ha kunnskap om sosiologi, psykologi og pedagogisk og didaktisk teori), og de sakkyndige bør se nærmere på dette. Flere av kulepunktene under *kunnskaper* synes å være på bachelornivå, nivå 6 i NKR. Flere av punktene under *ferdigheter* synes også å være på nivå 5.2.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i

læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Enkelte beskrivelser er likevel forholdsvis generelle og kan med fordel omformuleres. Dette gjelder for eksempel beskrivelsen «kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn med særskilte behov» under *kunnskaper*.

Panelets vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsen er meget omfattende. Første kulepunkt under *kunnskaper* er meget ambisiøst: «har kunnskap om oppvekstsektoren, etikk, kommunikasjon, sosiologi og psykologi rettet mot barn med særskilte behov for å fremme læring, utvikling og helse». Sosiologi og psykologi rettet mot barn med særskilte behov er et veldig stort felt, og det er ikke realistisk at en utdanning på 60 fagskolepoeng vil kunne dekke alt dette. Punktet bør derfor omformuleres og spisses. Vi mener søkeren med fordel kan vurdere å benytte «kjennskap til» heller enn «kunnskap om» i denne beskrivelsen.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at søkeren gjør endringer i nivådeskriptorene for kunnskaper som tydelig er på bachelorgradsnivå, nivå 6 i NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør vurdere om noen av beskrivelsene er for ambisiøse, og om det er samsvar mellom kunnskaper, ferdighetene og generell kompetanse. Som et eksempel bør det vurderes om kandidatene får kunnskap om ernæring og fysisk aktivitet som gjør at de kan iverksette hensiktsmessige tiltak knyttet til dette, slik det er beskrevet under *ferdigheter*.

2.5 Fagskolen Innlandet, Kompositt og plastbearbeiding

Fagskolepoeng:	120	Nivå:	5.2	Saksnummer:	15/598
----------------	-----	-------	-----	-------------	--------

2.5.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten ...

- har kunnskap om begreper, driftstekniske modeller og strategier, produksjonsprosesser og verktøy som anvendes i kompositt- og plastindustrien
- har kunnskap om kompositt- og plastmaterialers egenskaper og bruksområder
- har kunnskap om økonomisk-, administrativ-, kvalitets- og personalledelse
- kan vurdere om eget arbeid er i henhold til normer, standarder, lover og forskrifter som gjelder for kompositt- og plastindustrien og om nødvendige miljømessige hensyn er ivaretatt
- har kunnskap om bransjen og kjennskap til ulike yrkesfelt innen kompositt- og plastbearbeiding
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen kompositt- og plastbearbeiding gjennom litteratur og relevante bransjefora
- kjenner til utviklingen av kompositt- og plastmaterialer, historie, tradisjon, egenart og plass i samfunnet lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- har innsikt i egne utviklingsmuligheter innen kompositt- og plastbransjen både nasjonalt og internasjonalt

Ferdigheter

Kandidaten...

- kan gjøre rede for valg av verktøy, løsninger, komponenter og produksjonsprosesser som benyttes innen kompositt- og plastindustrien
- kan gjøre rede for valg av metoder og prinsipper for vedlikeholdsstrategier, prosjektplanlegging, prosjektledelse, logistikk og produksjonsflyt
- kan reflektere over egen faglig utøvelse i kompositt- og plastproduksjonstekniske, miljømessige aspekter og forbedre og videreutvikle denne under veiledning
- kan finne og henvise til informasjon og fagstoff som er relevant innen kompositt- og plastbearbeiding og vurdere relevansen ut fra en yrkesfaglig problemstilling
- kan kartlegge en situasjon, identifisere faglige problemstillinger innen industrielle produksjonsprosesser og foreslå tiltak
- kan vurdere bedriftens økonomiske situasjon, markeds- og ledelsesutfordringer, og treffe hensiktsmessige og begrunnede valg

Generell kompetanse

Kandidaten...

- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver og prosjekter innen kompositt- og plastbearbeiding, alene og som deltaker eller leder i gruppe, i tråd med etiske krav og retningslinjer som gjelder nasjonalt og internasjonalt for miljø og kvalitet

- kan utføre arbeid etter oppdragsgivers ønsker og myndigheters krav
- kan bygge relasjoner innen kompositt- og plastbearbeiding og på tvers av fag og bransjer ved å opprette og utvikle team og nettverk internt og eksternt
- kan utveksle synspunkter og problemstillinger med andre med bakgrunn innenfor kompositt- og plastbearbeiding, og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis
- kan bidra til utvikling av organisasjon og arbeidsmetoder ved å følge med på ny teknologi innen kompositt- og plastbearbeiding

Ytterligere kommentarer

Opplæringen er bygd opp i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 5.2, og alle emner i planene er beskrevet med et fagspesifikt læringsutbytte etter nivåbeskrivelsene i NKR:

1. Kunnskaper
2. Ferdigheter
3. Generell kompetanse

Vi har i dette ikke utelatt noen punkter eller benyttet punkter fra andre nivåer.

Alle kulepunkter i de generelle, overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er dekket gjennom de ulike emne-LUBer. Vi har laget en matrise som viser hvilke emne-LUBer som dekker hvilke overordnede LUBer (vedlagt). EmneLUBer står loddrett til venstre, OLUBer står vannrett i øverste rad. Der de matcher er markert med 1-tall.

2.5.2 Panelets drøfting

Vurdering

Tilbyder har valgt å formulere læringsutbyttet først som prosatekst og deretter som kulepunkter som viser til deskriptorer i NKR. Det er høy grad av gjentakelse mellom prosateksten og kulepunktene, og de sakkyndige må se nærmere på om dette er hensiktsmessig. Vi har nedenfor vurdert i hvilken grad kulepunktene er i samsvar med NKR.

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Panelet mener imidlertid at det andre punktet under *generell kompetanse* muligens kan være en ferdighet: «kan utføre arbeid etter oppdragsgivers ønsker og myndigheters krav».

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.2 i NKR. Sakkyndige må se på om noen av beskrivelsene er for ambisiøse. Dette gjelder for eksempel beskrivelsen «har kunnskap om økonomisk-, administrativ-, kvalitets- og personalledelse» under kunnskaper og beskrivelsen «kan vurdere

bedriftens økonomiske situasjon, markeds- og ledelsesutfordringer, og treffe hensiktsmessige og begrunnede valg» under ferdigheter.

Det tredje kulepunktet under *kunnskaper* er på et veldig høyt nivå, nærmest på mastergradsnivå: «har kunnskap om økonomisk-, administrativ-, kvalitets- og personalledelse». Vi antar det er bedre å bruke ordet «kjennskap» enn ordet «kunnskap» her. For eksempel kan det defineres nærmere hva slags økonomisk ledelse det er snakk om her. Det sjette kulepunktet under *ferdigheter* er likeledes på et veldig høyt nivå: «kan vurdere bedriftens økonomiske situasjon, markeds- og ledelsesutfordringer, og treffe hensiktsmessige og begrunnede valg».

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men for en del av deskriptorene (spesielt under generell kompetanse) er i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende byttet ut med kompositt og plastbearbeiding, mens det øvrige er en kopi av den generiske beskrivelsen. Læringsutbyttebeskrivelsen er derfor ikke veldig godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen gir likevel noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og er delvis egnet til å skille mellom ulike studier innenfor fagområdet.

Panelet oppfatter at anvendte ferdigheter i liten grad er beskrevet i læringsutbyttebeskrivelsen. I og med at man skal kunne gjøre rede for faglige valg på nivå 5.2, er det implisitt at man også kan anvende kunnskapen, men beskrivelsene kommuniserer dårlig om hva slags ferdigheter det er snakk om. Dette kan nok sees på som en svakhet ved NKR i seg selv, men søkeren bør likevel tilstrebe seg å utforme beskrivelser som kommuniserer tydelig om hva slags ferdigheter kandidatene har, også på nivå 5.2.

Noen av punktene i læringsutbyttebeskrivelsen er meget generelle. Tredje kulepunkt under *generell kompetanse* er eksempel på en beskrivelse som er veldig generelt formulert: «kan bygge relasjoner innen kompositt- og plastbearbeiding og på tvers av fag og bransjer ved å opprette og utvikle team og nettverk internt og eksternt». Vi stiller spørsmål ved hva som menes med å bygge relasjoner i denne sammenheng. Ettersom det ikke er definert hvem man skal bygge relasjoner med, er det vanskelig for studenten å vite hva de skal oppnå. Fjerde kulepunkt under *generell kompetanse* er en tilnærmet kopi fra NKR og ser ikke egentlig ut til å ha noen direkte betydning for denne utdanningen: «kan utveksle synspunkter og problemstillinger med andre med bakgrunn innenfor kompositt- og plastbearbeiding, og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør se på om det skal tas inn noe mer om HMS i læringsutbyttebeskrivelsen. Panelet vil også anbefale de sakkyndige å se på ledelsesdelen av læringsutbyttebeskrivelsen og om søkeren har

grunnlag for å si at studentene skal ha «kunnskap om» og ikke bare «kjennskap til» ledelse. Navnet på studiet sier ingenting om ledelse.

De sakkyndige må se på samsvaret mellom prosateksten i søknaden og kulepunktene i læringsutbyttebeskrivelsen. Panelets vurdering er at kulepunktene i læringsutbyttebeskrivelsen bør tale for seg selv uten prosateksten.

2.6 Fagskolen Oslo Akershus, Fuktteknikk

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/601
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.6.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om bygningsfysikk og inneklima spesielt relatert til fukt
- har kunnskap om byggtekniske konstruksjonsprinsipper og tekniske installasjoner
- har kunnskap om fuktskader, tørke- og utbedringsmetoder samt grenseverdier i forhold til skadelig fuktnivå
- har innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet
- har kunnskap om prosjektgjennomføring
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap
- forstår skadesaneringsbransjens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
- har kunnskap om kvalitetssystemer og dokumentasjon innen det aktuell fagområdet
- har kunnskap innen HMS og SHA

Ferdigheter

Studenten

- kan kartlegge skadeomfang samt vurdere og beslutte strakstiltak/metode
- forstår og kan bruke nødvendig fuktmåleutstyr
- kan dokumentere oppdragene i henhold til gitte krav og normer
- kan anvende faglig kunnskap om bruk og vedlikehold av maskiner og utstyr
- kan finne informasjon og fagstoff ved faglige problemstillinger i arbeidet
- kan planlegge og gjennomføre sanering av fuktskader
- kan identifisere risikomomenter (HMS/SHA) og iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk
- har forståelse for organiseringen av et prosjekt med hensyn til tid, økonomi og kvalitet
- ser viktighet av kommunikasjon og god service
- kan sikre nødvendig løpende dokumentasjon
- kan utføre arbeidet etter utvalgte kundegruppers behov
- har forståelse for nødvendigheten av samarbeid med andre involverte i egen bedrift og hos samarbeidspartnere samt å informere sluttbruker i henhold til bestillingen
- kan utveksle synspunkter med andre aktører og delta i diskusjoner om utvikling av god praksis
- kan utvikle arbeidsmetoder og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen

- er selvstendig og ansvarsbevisst

Ytterligere kommentarer

Ingen punkter er utelatt. Det er ikke brukt punkter fra andre nivåer.

2.6.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. Enkelte beskrivelser synes imidlertid å ligge på et for høyt nivå. Det kan for eksempel synes noe ambisiøst at en fagskolekandidat skal kunne begrunne sine vurderinger juridisk, jf. beskrivelsen «har forståelse for utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk» under generell kompetanse.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. De fleste læringsutbyttebeskrivelsene er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Noen beskrivelser er likevel for generelle, og må konkretiseres, slik at den faglige profilen kommer tydeligere fram. Det gjelder for eksempel formuleringene «kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap» under *kunnskaper*, «kan utføre arbeidet etter utvalgte kundegruppers behov» og «er selvstendig og ansvarsbevisst», og «sikre nødvendig løpende dokumentasjon» under *generell kompetanse*. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å skille mellom ulike studier.

De tre første kulepunktene under kategorien *kunnskaper* kommuniserer godt, mens de neste blir for generelle. Tredje siste kulepunkt under *kunnskaper* inneholder begrepet «verdiskapningsperspektiv»: «forstår skadesaneringsbransjens betydning i et samfunns- og verdiskapningsperspektiv». Hva som ligger i dette begrepet er ikke tydelig, og søkeren oppfordres til å finne et mer egnet begrep.

Kategorien *ferdigheter* er bedre og mer konkret, bortsett fra femte kulepunkt som er litt for generell og som med fordel kan konkretiseres: «kan finne informasjon og fagstoff ved faglige problemstillinger i arbeidet».

Under kategorien *generell kompetanse* står det i siste kulepunkt at studentene skal være «selvstendig og ansvarsbevisst». Søkeren bør vurdere om dette kan defineres som en generell kompetanse. Panelet ser «ansvarsbevissthet» mer som en personlig egenskap eller et karaktertrekk, og ikke noe som nødvendigvis skal inn i en læringsutbyttebeskrivelse. «Selvstendighet» kan nok anses som en generell kompetanse hvis det presiseres at det gjelder å ta selvstendige avgjørelser i gitte situasjoner, eller lignende. Dersom punktet skal beholdes bør søkeren uansett konkretisere hva det er studentene faktisk skal kunne, slik at studentene kan vurdere om de har oppnådd læringsutbyttet.

Under kategorien *generell kompetanse* kommer juridisk kompetanse til syne: «har forståelse for utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk». Juridisk kompetanse er ikke noe som er synliggjort under *kunnskaper*. Hvis juridisk kompetanse skal komme frem under *generell kompetanse*, så må det være synliggjort en relevant sammenheng med *kunnskaper*.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

2.7 Fagskulen i Sogn og Fjordane –avdeling Førde, Rehabilitering

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/613
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.7.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om rehabilitering og habilitering for brukere med funksjonshemming og funksjonsnedsettelse
- har kunnskap om funksjonshemming og funksjonsnedsettelse i forhold til barn, unge, voksne og eldre
- har innsikt i relevante lover og forskrifter som gjelder for fagfeltet rehabilitering
- har kunnskap om teknologi som er relevant for rehabilitering og habilitering
- har kunnskap om etiske teorier, kommunikasjonsverktøy, samhandling og konfliktløsning for brukere med funksjonshemming og funksjonsnedsettelse
- har kunnskaper om rehabiliteringsprosessen, brukermedvirkning og individuell plan for den enkelte bruker
- forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i rehabilitering
- kan oppdatere sin kunnskap om organisering av rehabiliteringstjenesten
- ha kunnskap om tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i rehabiliteringsarbeidet

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende kunnskap om behandling, pleie, omsorg og opptrening i rehabiliteringsarbeidet
- kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker i samarbeid med brukere, pårørende, frivillige, kolleger og andre yrkesgrupper
- kan kartlegge, identifisere, planlegge og gjennomføre rehabiliterende tiltak som ivaretar brukermedvirkning, selvstendig og i samarbeid med andre fagpersoner
- kan finne, bruke og henvise til informasjon og fagstoff til bruk i rehabiliteringsarbeid

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for etiske utfordringer og prinsipper i utøvelsen av rehabiliteringsarbeidet
- kan bygge relasjoner med bruker og pårørende slik at både mestring og brukermedvirkning ivaretas i rehabiliteringsarbeidet
- kan bygge relasjoner med kolleger på tvers av avdelinger og etater i samarbeid om tjenestetilbudet til brukergruppen
- har utviklet en etisk grunnholdning for brukere med rehabiliteringsbehov og deres pårørende som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, mestring og brukerens integritet

- kan utvikle arbeidsmetoder til brukergruppene gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen
- har forståelse for etiske utfordringer og prinsipper i utøvelsen av rehabiliteringsarbeidet

Ytterligere kommentarer

Alle punkter fra NKR 5.1 er med. Det er ikke brukt punkter fra andre nivå i NKR.

2.7.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. I denne utdanningen er det oppgitt at kandidaten skal kunne iverksette/gjennomføre tiltak. Det ligger på et høyere nivå – også på nivå 5.2 er det kun forventet at kandidatene skal kunne identifisere behov for tiltak, men sakkyndige komiteer har tidligere vurdert at dette er realistisk å oppnå på nivå 5.1. Under *kunnskaper* er det beskrevet at kandidaten skal ha «kunnskap om etiske teorier, kommunikasjonsverktøy, samhandling og konfliktløsning for brukere med funksjonshemming og funksjonsnedsettelse». Også dette er på et høyere nivå. Vi vurderer at læringsutbyttebeskrivelsen samlet sett er på nivå 5.1, men vi savner en begrunnelse for hvorfor enkelte punkter er lagt på et høyere nivå.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier, men en del beskrivelser er forholdsvis generelle og bør omformuleres slik at den faglige profilen kommer tydeligere fram og spisses. Det gjelder for eksempel følgende beskrivelser: «har innsikt i relevante lover og forskrifter som gjelder for fagfeltet rehabilitering» og «har kunnskap om teknologi som er relevant for rehabilitering og habilitering» under *kunnskaper*, og «har forståelse for etiske utfordringer og prinsipper i utøvelsen av rehabiliteringsarbeidet» under *generell kompetanse*. Vi gjør også oppmerksom på at det er en skrivefeil i kategorien *generell kompetanse*: Her er første og siste kulepunkt identiske, og dette bør rettes opp.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at tilbyder gjør mindre endringer i den.

Kommentar til de sakkyndige:

Panelet er klar over at det finnes en nasjonal plan for fagskoleutdanningen *rehabilitering*, men vår oppfatning er likevel at læringsutbyttebeskrivelsen favner litt for bredt. De sakkyndige bør se på om beskrivelsen favner for bredt til at den kommuniserer godt med samfunnet for øvrig. *Kunnskaper* om rehabilitering av for eksempel personer med hjerneslag er ikke tatt med i beskrivelsen. Samtidig skal studentene kunne *anvende* kunnskap om behandling, pleie, omsorg og opptrening i rehabiliteringsarbeidet. Vår innvending er at hvis rehabilitering tenkes bredt med en stor målgruppe, må det også gjenfinnes i kunnskapene. Kandidaten må da – etter vårt skjønn – også ha kunnskaper om *årsakene* til funksjonshemming.

2.8 NKI AS, Avdelingsledelse

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/602
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.8.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om ledelse, bedriftsøkonomi og markedsføring samt prosesser og verktøy som kan anvendes i daglig ledelse av en avdeling som f.eks. PSO- (person, system, organisasjon) modellen samt verktøy for lønnsomhetsvurderinger og markedsplanlegging
- har innsikt i aktuelle lover, forskrifter og avtaler som omhandler arbeidsforhold, psykososiale forhold, HMS og markedsføring. F.eks. relevante deler av Arbeidsmiljøloven, HMS forskriften, hovedavtalen mellom partene i arbeidslivet og markedsføringsloven
- har kunnskap om avdelingslederrollen og kjennskap til utøvelse av ledelse uavhengig av bransje
- kan oppdatere sin kunnskap om ledelse, bedriftsøkonomi og markedsføring gjennom faglige nettverk, nettressurser og litteratur
- forstår betydningen av ledelse i privat og offentlig sektor i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv.

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende kunnskap om ledelse, økonomi- og markedsføring på teoretiske problemstillinger under planlegging av avdelingsledelse, og praktiske problemstillinger i daglig utøvelse av avdelingsledelse
- kan anvende relevante ledelses-, økonomi-, og markedsføringsverktøy i utøvelse av avdelingsledelse
- kan finne og henvise til informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger innen avdelingsledelse
- kan kartlegge situasjoner relatert til medarbeidere, samarbeidspartnere, leverandører og kunder, identifisere de faglige problemstillingene i disse og behov for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for etiske prinsipper innen ledelse som f.eks. likebehandlings-, lojalitets-, og rettferdighetsprinsippet
- har utviklet en etisk grunnholdning til hvordan man behandler medarbeidere, samarbeidspartnere, leverandører og kunder
- kan lede egen avdeling på en slik måte at det samsvarer med kunders, eiers og offentlige myndigheters krav og forventninger

- kan bygge relasjoner med fagfeller i egen virksomhet og på tvers av fag med eksterne organisasjoner og andre bransjer
- kan bruke sin kunnskap og ferdigheter om ledelse, bedriftsøkonomi og markedsføring til å utvikle relevante metoder og prosesser for å utøve avdelingsledelse

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.8.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen kommuniserer etter panelets oppfatning ikke godt nok om hva studentene skal kunne. Dette kan muligens skyldes at utdanningen favner for bredt og/eller er for lite yrkesrettet. Enkelte av kulepunktene – særlig beskrivelsene under *generell kompetanse* – er for generelle, og kan med fordel konkretiseres, slik at feltet avgrenses og den faglige profilen kommer tydeligere fram. Det gjelder for eksempel beskrivelsen «kan bygge relasjoner med fagfeller i egen virksomhet og på tvers av fag med eksterne organisasjoner og andre bransjer» under *generell kompetanse*. Også siste kulepunkt under *kunnskaper* kan med fordel konkretiseres: «forstår betydningen av ledelse i privat og offentlig sektor i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at søkeren gjør en presisering og avgrensning av utdanningen.

Kommentar til de sakkyndige:

Læringsutbyttebeskrivelsen er «korrekt» beskrevet ut i fra en ren teknisk vurdering, og vi har derfor ikke konkludert med at beskrivelsen ikke er i tråd med NKR, men panelet er kritiske til omfanget av utdanningen sett i sammenheng med studentenes læringsutbytte. Etter panelets oppfatning er

læringsutbyttebeskrivelsen altfor ambisiøs og i tillegg altfor bred. Panelet er i tvil om dette i virkeligheten mer er en videreutdanning for personer med lang og relevant arbeidserfaring, enn en fagskoleutdanning. Det er panelets oppfatning at denne utdanningen virker svært akademisk, og vi stiller oss derfor spørsmålet om man i det hele tatt kan si at dette er en yrkesutdanning.

Vi registrerer også at nettsidene til NKI beskriver at utdanningen retter seg mot en målgruppe med erfaring fra arbeidslivet. Det er ikke det som står i opptakskravene i søknaden, og dette må de sakkyndige være oppmerksomme på i sin vurdering.

2.9 NKI AS, Hotelledelse

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/600
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.9.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- Har kunnskap om hotellfaglige begreper, prosesser og verktøy som anvendes i utøvelse av ledelse av en hotellresepsjon, som f.eks. modell for styring av servicekvalitet, markedsplanmodell og metodikk for utregning av hotellfaglige nøkkeltall
- Har innsikt i aktuelle lover, forskrifter og avtaler med særlig betydning for hotelledelse, som f.eks. Arbeidsmiljøloven, HMS-forskriften og hovedavtalen mellom partene i arbeidslivet
- Har kunnskap om hotellbransjen, hotellers organisering og resepsjonsfaglige oppgaver
- Kan oppdatere sin kunnskap om ledelse, økonomi og markedsføring relevant for hotelledelse med særlig vekt på resepsjon gjennom faglig nettverk og faglitteratur
- Forstår hotellbransjens rolle som losji- og møteplass for reiseliv og lokalt næringsliv i et samfunns og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten:

- Kan anvende kunnskap om hotelledelse, økonomi- og markedsføring i planlegging og daglig drift av en hotellresepsjon
- Kan anvende relevant metodikk som f.eks. nøkkeltallsformler og prognoseteknikker til å budsjettere hotellbelegg og personalkostnader
- Kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til servicekvalitet og relasjoner ved ledelse av en hotellresepsjon
- Kan kartlegge situasjoner som berører en hotellresepsjon relatert til gjester, personale og eiendom. Identifisere typiske faglige problemstillinger og sikkerhetshensyn, og se behovet for iverksetting av relevante tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- Har forståelse for etiske prinsipper ved drift av hoteller som f.eks. konfidensialitet, sannferdighet i markedsføringen og tilnærming til kulturelle forskjeller
- Har utviklet en etisk grunnholdning som setter hotellgjestenes behov i sentrum og samtidig ivaretar medarbeidernes rettigheter og integritet
- Kan lede resepsjonsteamet på en slik måte at utførelsen av det daglige arbeidet samsvarer med gjesters, samarbeidspartneres, medarbeideres og hoteleiers forventninger
- Kan bygge relasjoner med fagfeller i hotellbransjen samt med lokalt næringsliv og andre aktører i reiselivsbransjen

- Kan utvikle effektive rutiner for gjestebehandling og metoder for salgsaktiviteter knyttet til resepsjonsarbeid

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.9.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere svært godt med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Panelet mener at det kan være problematisk å henviser til en konkret forskrift slik som det gjøres i første kulepunkt under *kunnskaper*. Søkeren bør så langt det er mulig heller forsøke å finne en felles betegnelse. Det er også en del oppramsing i læringsutbyttebeskrivelsen. Panelet anbefaler at det benyttes samlebegreper så langt det er mulig. I de tilfellene der det ikke finnes egnede samlebegreper som er informative, kan eksempler benyttes.

Siste kulepunkt under *ferdigheter* er veldig generell i og med formuleringen «...iverksettning av relevant tiltak», og det bør spesifiseres noe mer hva som menes her.

Panelet ser for øvrig at det har skjedd en stor forbedring i søkerens beskrivelsen av den generelle kompetansen. Dette er mye bedre nå enn sist tilbyder søkte godkjenning for denne utdanningen.

Panelet har en bekymring vedrørende sammenhengen mellom utdanningens læringsutbyttebeskrivelse og utdanningens navn. Navnet «Hotelledelse» kan gi studentene en forventning om at de skal lære om styring av hele hotellet i løpet av en utdanning på kun 30 fagskolepoeng. Innholdet i læringsutbyttebeskrivelsen synes imidlertid heller å omhandle ledelse av en hotellresepsjon, og utdanningens navn bør følgelig justeres i tråd med det.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om endring av utdanningens navn.

Kommentar til de sakkyndige:

Navnet på studiet sett opp i mot læringsutbyttebeskrivelsen tenderer mot villedende markedsføring. Slik panelet oppfatter det gjelder utdanningen resepsjonsarbeid og ikke ledelse av hele hotellet. De sakkyndige bør være veldig oppmerksomme på sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsen og studiets navn.

2.10 NKI AS, Markedsføringsledelse

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/599
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.10.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- Har kunnskap om markedsføringsledelse, merkevareledelse og prisstrategi samt ulike verktøy og prosesser som kan brukes for å løse markedsføringsutfordringer i bedrifter, blant annet en modell for markedsplanlegging, merkevarefastsettelse og prisfastsetting
- Har innsikt i deler av markedsføringslovgivningen som f.eks. Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven)
- Har kunnskap om markedsføringsbransjen og markedsførerlederrollen
- Kan oppdatere sin kunnskap om markedsføringsledelse gjennom faglig nettverk og elektronisk og trykt litteratur
- Forstår markedsføringens betydning for salg av varer og tjenester i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten:

- Kan utarbeide et markedsprogram for en liten eller mellomstor bedrift og lede markedsføringen i salgsfasen
- Kan anvende en helhetlig modell på praktiske og teoretiske problemstillinger i markedsplanleggingen, vurderingen av merkevarer og i prisfastsettingsarbeidet
- Kan finne og bruke informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til markedsplanlegging, merkevarevurdering og prisfastsetting
- Kan kartlegge en bedrifts markedssituasjon, identifisere markedsføringsrelevante utfordringer og behov for iverksetting av markedsføringsmessige tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- Har forståelse for etiske prinsipper innen markedsføring som hva som er god markedsføringsskikk, krav til presentasjon og dokumentasjon av markedsføring og hva som er god handelsskikk
- Har utviklet en etisk grunnholdning hvor han eller hun forstår markedsføringens påvirkningskraft og det ansvar som påhviler yrkesutøvelsen
- Kan lede markedsføringsarbeidet i en liten eller mellomstor bedrift mot definerte segmenter
- Kan bygge relasjoner med kollegaer og fagfeller internt i virksomheten og på tvers av organisasjoner og bransjer
- Kan utvikle effektive rutiner for innhenting, fortolkning og anvendelse av informasjon i markedsarbeidet

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.10.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Panelet har noen mindre språklige merknader til beskrivelsen. Første kulepunkt under *kunnskaper* inneholder en svært lang setning med mye oppramsing: «Har kunnskap om markedsføringsledelse, merkevareledelse og prisstrategi samt ulike verktøy og prosesser som kan brukes for å løse markedsføringsutfordringer i bedrifter, blant annet en modell for markedsplanlegging, merkevarefastsettelse og prisfastsetting». «Blant annet» kan strykes fra setningen, og søkeren bør heller så langt det er mulig forsøke å finne en god samlebetegnelse for verktøyene og prosessene som er ramset opp etter «blant annet».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør se på om læringsutbyttebeskrivelsen i sin helhet er for ambisiøs og om det er mulig å oppnå for studentene på kun 30 fagskolepoeng. To eksempler er fjerde punkt under *ferdigheter*, «Kan kartlegge en bedrifts markedsituasjon, identifisere markedsføringsrelevante utfordringer og behov for iverksetting av markedsføringsmessige tiltak», og tredje punkt under *generell kompetanse*: «Kan lede markedsføringsarbeidet i en liten eller mellomstor bedrift mot definerte segmenter». De sakkyndige bør se på om det er for ambisiøst for en utdanning av dette omfanget.

Kompetanse innenfor budsjettarbeid er noe som ikke kommer tydelig frem i beskrivelsen, og heller ikke kunnskap om markedsføringskanaler. De sakkyndige bør se på om dette bør med.

2.11 NKI AS, Migrasjonshelse

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/607
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.11.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om migrasjonsprosessen, etniske minoriteters helseutfordringer i Norge og om kulturelle utfordringer knyttet til etniske minoriteters bruk av helsetjenester
- har innsikt i relevante bestemmelser i lover og forskrifter som har særlig betydning for migrantpasienter/brukere, pårørende og yrkesutøvere, med vekt på å sikre likeverdige helse- og omsorgstjenester til migrantpasienter. F.eks. Lov om pasient og brukerrettigheter, Folkehelseloven, og Forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i Norge.
- har kunnskap om helse- og omsorgstjenester og kjennskap til det offentlige tilbud og utøvelse av likeverdige helsetjenester ovenfor mennesker med etnisk minoritetsbakgrunn
- kan oppdatere sin kunnskap om ulike helseutfordringer hos etniske minoriteter, og hvilke helsetilbud og tjenester som best ivaretar individuelle behov
- har forståelse for betydningen av god folkehelse generelt og betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for etniske minoriteter i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende kunnskap om likeverdige helsetjenester og ulike helseutfordringer hos etniske minoriteter til å planlegge og utøve helsefremmende og forebyggende arbeid
- kan anvende interkulturell kommunikasjon og bruk av tolk som verktøy/teknikk i veiledning av brukere/pasienter fra etniske minoriteter
- kan finne informasjonen og fagstoff om ulike etniske minoriteters behov og helseutfordringer i deres møte med helse- og omsorgssektoren
- kan kartlegge situasjoner i helse- omsorgsarbeid relatert til etniske minoriteter. Identifisere typiske helseutfordringer og kulturelle faktorer, og se behovet for iverksetting av relevante tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for prinsippene om likeverdige helse- og omsorgstjenester uavhengig av brukers etnisk opphav og kultur, samt bransjeetiske prinsipper som f.eks. autonomiprinsippet, ikke-skade prinsippet og velgjørhetsprinsippet
- har utviklet en etisk grunnholdning som har brukeres og pasienters behov i sentrum og ivaretar brukarmedvirkningen i samhandling med bruker/pasient, pårørende og fagpersoner

- kan utføre helse- og omsorgsoppgaver som tar hensyn til at brukere/pasienter eller pårørende fra ulike etniske minoriteter har ulike behov. For eksempel med hensyn til etnisitet, religion og kultur
- kan bygge relasjoner med fagfeller i helse- og omsorgssektoren, samt med eksterne målgrupper som for eksempel NAV
- kan bidra til å utvikle det helse- omsorgsrelaterte tjenestetilbudet tilpasset ulike etniske minoriteter gjennom erfaring, samhandling og kunnskapsdeling på arbeidsplassen

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.11.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

I siste kulepunkt under *kunnskaper* er begrepet «verdiskapningsperspektiv» brukt: «har forståelse for betydningen av god folkehelse generelt og betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid for etniske minoriteter i et samfunns- og verdiskapningsperspektiv». Panelet mener at dette uttrykket sier veldig lite og at søkeren enten bør vurdere å finne et annet ord eller fjerne det.

Det siste kulepunktet under *ferdigheter* er veldig generelt og bør konkretiseres, (i tillegg til at kulepunktet bør omformuleres til en fullstendig setning): «kan kartlegge situasjoner i helse- omsorgsarbeid relatert til etniske minoriteter. Identifisere typiske helseutfordringer og kulturelle faktorer, og se behovet for iverksetting av relevante tiltak». Søkeren kan også vurdere å fjerne «gjennom erfaring» i den siste beskrivelsen under *generell kompetanse*: «kan bidra til å utvikle det helse- omsorgsrelaterte tjenestetilbudet tilpasset ulike etniske minoriteter gjennom erfaring, samhandling og kunnskapsdeling på arbeidsplassen».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

For at dette skal fungere som en god læringsutbyttebeskrivelse som kommuniserer godt til samfunnet, må kandidatene – etter vår oppfatning – få kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse om sosiale aspekter, kultur, språk, mat, kjønn og lignende. Det sosiale aspektet er utelatt fra læringsutbyttebeskrivelsen og er noe de sakkyndige bør vurdere om bør komme med. Vi mener at kandidatene ikke bare bør lære om kulturelle utfordringer, men også sosiale utfordringer i et slikt studium.

2.12 NKI AS, Salgsledelse

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/604
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.12.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om ledelse, bedriftsøkonomi og markedsføring samt begreper, prosesser og verktøy som anvendes i salgsarbeid og daglig ledelse av en salgsavdeling eller et selgerteam. F.eks. kjøpsprosessen, salgsprosessen, pris- og kostnadskalkyler og verktøy for kundeoppfølging
- har innsikt i aktuelle lover, forskrifter og avtaler som omhandler salg, markedsføring og arbeidsforhold. F.eks. Forbrukerkjøpsloven, Kjøpsloven, Markedsføringsloven og relevante deler av Arbeidsmiljøloven, HMS-forskriften og hovedavtalen mellom partene i arbeidslivet
- har kunnskap om salgslederrollen uavhengig av bransje og kjennskap til salgsarbeid, kundekontakt, kundebehandling og markedsplanlegging
- kan oppdatere sin kunnskap om ledelse, bedriftsøkonomi, salgsarbeid og markedsføring gjennom faglige nettverk, nettressurser og litteratur
- forstår betydningen av salg og salgsarbeid som en del av verdiskapingen i en virksomhet og hvordan denne bidrar til den totale verdiskapingen i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om salg, markedsføring, ledelse og bedriftsøkonomi på teoretiske problemstillinger under planlegging av salgsaktiviteter og markedsføringsaktiviteter, og praktiske problemstillinger i daglig utøvelse av salgsarbeid og salgsledelse
- kan anvende relevante faglige verktøy som kundeoppfølgingssystemer, kalkylemodeller, teknikker for salgssamtaler og motivasjonsfaktorer i utøvelse av salg og ledelse av salgsarbeid
- kan finne informasjon om markedsutvikling, konkurrenter, produktinnovasjon, og fagstoff om salgsarbeid og ledelse som er relevant for eget salgsarbeid og salgsledelse
- kan kartlegge situasjoner relatert til medarbeidere, samarbeidspartnere, leverandører og kunder, identifisere de faglige problemstillingene i disse og behov for iverksetting av tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- Har forståelse for etiske prinsipper innen salgsarbeid som f.eks. ærlighet, redelighet og etterrettelighet, og hva som er god handelsskikk
- Har utviklet en etisk grunnholdning til ledelse og salgsarbeid, med vekt på hvordan man behandler medarbeidere, samarbeidspartnere, leverandører og kunder
- Har en etisk holdning til selgerens påvirkningskraft i kontakt med kunder
- Kan lede en salgsavdeling eller et salgsteam på en slik måte at det samsvarer med kunders, eiers, medarbeideres og offentlige myndigheters krav og forventninger

- Kan bygge relasjoner med fagfeller i egen virksomhet og på tvers av fag med samarbeidspartnere, leverandører og kunder
- Kan bidra til å utvikle salgsmetoder, salgsmedarbeidere, tjenester og produkter som er av verdi for virksomheten

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.12.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Søkeren bør overveie bruken av «for eksempel» i læringsutbyttebeskrivelsen. «For eksempel» bør tas bort i første kulepunkt under *generell kompetanse*: «Har forståelse for etiske prinsipper innen salgsarbeid som f.eks. ærlighet, redelighet og etterrettelighet, og hva som er god handelsskikk». Eksempelene i første kulepunkt under *kunnskaper* synes heller ikke nødvendige, ettersom de ikke forklarer noe mer enn det som allerede har blitt forklart i forrige setning: «har kunnskap om ledelse, bedriftsøkonomi og markedsføring samt begreper, prosesser og verktøy som anvendes i salgsarbeid og daglig ledelse av en salgsavdeling eller et selgerteam. F.eks. kjøpsprosessen, salgsprosessen, pris- og kostnadskalkyler og verktøy for kundeoppfølging». Etter vår mening trenger ikke søkeren å ha med eksempler på «begreper, prosesser og verktøy som anvendes i salgsarbeid og daglig ledelse av en salgsavdeling eller et selgerteam», ettersom disse er overordnede samlebegreper som ikke behøver å bli tydeliggjort ytterligere gjennom eksempler. Beskrivelsen er heller ikke korrekt bygget opp i og med at eksemplene kommer i en ekstra setning.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør se på om det er nødvendig å ha med eksempler på begreper, prosesser og verktøy i første deskriptor under *kunnskaper*, eller om dette kan strykes.

2.13 NKI AS, Velferdsteknologi

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/606
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.13.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten:

- har kunnskap om relevante begreper og anvendelsen av velferdsteknologiske løsninger for å understøtte og forsterke brukernes trygghet, sikkerhet, mobilitet, samt å muliggjøre økt fysisk og kulturell aktivitet
- har innsikt i relevante lover og forskrifter som regulerer plikter og rettigheter for brukere og pårørende som mottar/bruker teknologisk assistanse
- har innsikt i relevante lover og forskrifter som har særlig betydning for yrkesutøveres bruk av velferdsteknologi innen helse- og sosialsektoren. F.eks. Lov om pasient og brukerrettigheter
- har kunnskap om helse- og omsorgstjenester og kjennskap til velferdsteknologi som middel for å møte utfordringene ved den forventede økningen i antall eldre hjelpetrengende og personer med kroniske sykdommer
- kan oppdatere sin kunnskap om velferdsteknologiske løsninger og hvilke løsninger som best ivaretar brukerens individuelle behov
- har forståelse for hvordan velferdsteknologi kan bidra til økt livskvalitet for bruker/pasient og pårørende, samt bedre ressursutnyttelse innen helse- og omsorgssektoren

Ferdigheter

- kan anvende kunnskap om velferdsteknologiske løsninger i planleggingen og utøvelsen av forebyggende og helsefremmende arbeid hos eldre, kronisk syke, utviklingshemmede og personer med demens
- kan anvende teknikker som samhandlingskompetanse i veiledning av pasient/bruker for å oppnå mestring og aktiv problemløsning, samt et tett samarbeid med pårørende som brukere av velferdsteknologi
- kan finne relevant informasjon og fagstoff om hvordan velferdsteknologiske løsninger kan bidra til å forsterke trygghet, sikkerhet, mobilitet, samt å muliggjøre økt fysisk og kulturell aktivitet på gruppe- og individnivå
- kan kartlegge situasjoner hvor bruk av velferdsteknologiske løsninger kan være hensiktsmessige i helse- og omsorgsarbeidet og se behovet for iverksetting av relevante tiltak

Generell kompetanse

- har forståelse for faglige etiske utfordringer og dilemmaer knyttet til velferdsteknologi for å kunne ivareta samtykke, personvern og enkeltindividets integritet
- kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk
- har utviklet en etisk grunnholdning som har brukeres og pasienters behov i sentrum og ivaretar brukermedvirkningen i samhandling med bruker/pasient, pårørende og fagpersoner

- kan utføre helse- og omsorgsarbeid som innbefatter velferdsteknologi for utvalgte målgrupper som eldre og kronisk syke, utviklingshemmede, funksjonshemmede og psykisk syke
- kan bygge relasjoner med fagfeller i helse- og omsorgssektoren, pårørende og løsningsleverandører
- kan utvikle arbeidsrutiner som er relevant for yrkesutøvelse som inkluderer velferdsteknologiske løsninger, tilpasset målgruppene i forståelse med kollegaer, brukere og pårørende

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.13.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR, men de sakkyndige bør vurdere om beskrivelsen «kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk» under *generell kompetanse* ligger på et for høyt nivå, ettersom denne synes å dekke deskriptoren «kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning» tilhørende nivå 5.2 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Det er uklart i læringsutbyttebeskrivelsen hvordan brukergruppen er definert. Under *ferdigheter* er brukergruppen definert som «eldre, kronisk syke, utviklingshemmede og personer med demens», mens brukergruppen ikke er like tydelig definert i kategorien *kunnskaper*. Under kategorien *generell kompetanse* trekkes brukergruppen psykisk syke inn i læringsutbyttebeskrivelsen uten at denne gruppen er omtalt på forhånd. Panelet savner også noe innhold i kategorien *kunnskaper* om hva som kan brukes og ikke brukes av teknologi rettet mot ulike målgrupper. Panelet mener at det må være en bevissthet hos søkeren om hvem som er brukergruppen. Uten det kan læringsutbyttebeskrivelsen fort bli veldig teknisk.

Når det gjelder andre kulepunkt under *generell kompetanse*, bør søkeren presisere hva som menes med «egen praksis»: «kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk».

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør vurdere om beskrivelsen «kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk» under *generell kompetanse* ligger på et for høyt nivå, ettersom denne synes å dekke deskriptoren «kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning» tilhørende nivå 5.2 i NKR.

Velferdsteknologi er et nytt fagområde, og læringsutbyttebeskrivelsen bærer preg av at feltet er i utvikling. Panelet oppfatter det slik at denne utdanningen er spisset mot helse- og sosialsektoren. De sakkyndige bør se på om navnet passer til læringsutbyttebeskrivelsen eller om navnet bør spisses. Bør utdanningen for eksempel i stedet hete «velferdsteknologi i helsesektoren»?

Panelet har ikke sett på opptakskravene til denne utdanningen, og mener at de sakkyndige bør se læringsutbyttebeskrivelsen i sammenheng med opptakskravet og vurdere om det er akseptabelt å slippe inn noen med generell studiekompetanse på dette studiet. Panelet mener at dersom studenter med generell studiekompetanse kan få opptak, vil det være en risiko for at studentene kun lærer seg det tekniske og ikke hvordan man bør anvende teknologien overfor ulike brukergrupper. Etter panelets vurdering er det nødvendig at kandidatene har kunnskap om brukergruppen før de begynner på utdanningen. Brukergruppen for utdanningen er i tillegg veldig vidt definert i læringsutbyttebeskrivelsen, og de sakkyndige bør se på om den bør konkretiseres.

2.14 NKI AS, Webmarkedsføring

Fagskolepoeng:	30	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/612
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.14.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om Internett, markedsføring og sosiale media, samt begreper, prosesser og verktøy som anvendes i digital markedsføring F.eks. søkemotoroptimalisering, analyseverktøy, effektmåling og publiseringsverktøy
- har innsikt i aktuelle lover, forskrifter og avtaler som omhandler markedsføring og teknologibruk F.eks. markedsføringsloven, lov om opphavsrett, personopplysningsloven og regler for registrering, lagring og bruk av personopplysninger, samt regler for universell tilrettelegging
- har kunnskap om markedsføring på Internett uavhengig av bransje og kjennskap til digitale markedskanaler, annonsemuligheter på nett, brukermønster og effektiv informasjonsformidling på nett
- kan oppdatere sin kunnskap om markedsføring, digitale markedskanaler og Internett-teknologi, gjennom faglige nettverk, nettressurser og litteratur
- forstår hvilken rolle digital informasjonsformidling og markedsføring har for virksomheten og hvilken betydning Internett har for samfunnsutviklingen

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om markedsføring, digitale markedskanaler, sosiale media, analyseverktøy og digital kommunikasjon på teoretiske problemstillinger under planlegging av informasjonsformidling og markedsføringsaktiviteter, og praktiske problemstillinger i daglig utøvelse av informasjonsarbeid og markedsføring
- kan anvende relevante faglige verktøy som publiseringsverktøy, analyseverktøy, sosiale media og teknikker for søkemotoroptimalisering i utøvelse av digital markedsføring
- kan finne informasjon om teknologisk utvikling, markedskanaler, brukermønster, og fagstoff om digital markedsføring som er relevant for informasjonsformidling og markedsplaner
- kan bruke kunnskap om markedsplanlegging for å lage markedsplaner for webmarkedsføring og gjennomføre markedsplaner på Internett for en virksomhet eller organisasjon

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for de etiske prinsippene som gjelder for markedsføring generelt og webmarkedsføring spesielt
- har forståelse for at markedsføring og informasjonsformidling i sosiale media krever en særlig etisk bevissthet fra yrkesutøveren og en etisk holding til personvern og bruk av personopplysninger

- kan utarbeide og gjennomføre planer for webmarkedsføring og informasjonsformidling på Internett med utgangspunkt i virksomhetens behov og tilpasse budskap og valg av formidlingskanaler etter utvalgte målgruppers behov og ønsker
- kan bygge relasjoner med fagfeller i egen virksomhet og på tvers av fag med samarbeidspartnere, leverandører og kunder
- kan utvikle rutiner og regler for bruk av sosiale media i virksomhetssammenheng og bidra til å øke bevisstheten om betydningen av sosiale media for virksomheten

Ytterligere kommentarer

Alle læringsutbyttebeskrivelser er på NKR nivå 5.1. Ingen punkter er utelatt.

2.14.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, selv om noen av kulepunktene er litt for generelle. Som eksempel kan vi nevne det første kulepunktet under *ferdigheter*, hvor det er uklart hva studentene faktisk skal gjøre: «kan anvende kunnskap om markedsføring, digitale markedskanaler, sosiale media, analyseverktøy og digital kommunikasjon på teoretiske problemstillinger under planlegging av informasjonsformidling og markedsføringsaktiviteter, og praktiske problemstillinger i daglig utøvelse av informasjonsarbeid og markedsføring». Vi savner spesielt en konkretisering av de «praktiske problemstillingene». Også det første kulepunktet under generell kompetanse kan med fordel konkretiseres: «har forståelse for de etiske prinsippene som gjelder for markedsføring generelt og webmarkedsføring spesielt». Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å skille mellom ulike studier.

Søkeren bør også forsøke å begrense bruken av eksempler i den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen, og vurdere om flere av disse heller kan tas med i læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør se på om ikke også økonomi bør/må være en del av dette studiet, ettersom vi antar kandidatene etter denne utdanningen vil ha nytte av kunnskap om hvordan man får mest mulig oppmerksomhet for pengene.

2.15 Noroff Fagskole AS, Visuelle effekter (VFX)

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/610
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.15.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten har:

- Kunnskap om begreper og prosesser for visuell bearbeiding innen TV, film og spillproduksjon
- Kunnskap om filmproduksjonsprosessen og ulike anvendte filmproduksjonsbegrep, og kjennskap til bildekomposisjon og formestetikk i en visuell filmatisk fremstilling
- Kunnskap om metoder for innhenting av nødvendig og relevant kamerainformasjon fra filmsett
- Kunnskap om verktøy og metoder som anvendes innen matte og rotoscoping og arbeidsmetoder som anvendes innen retusjering av bevegelig bildemateriell
- Kunnskap om verktøy innen effektanimasjon og arbeidsprosesser for å skape troverdige digitale simuleringer
- Kunnskap om metoder for sporing av elementers bevegelse i film og forståelse for objektgeometri i råfilmmaterialet
- Kunnskap om arbeidsprosesser innen compositing og metoder for lagdeling, maskering og bruk av fargerom
- Kunnskap om VFX bransjen og innsikt i hvilke kanaler som benyttes i jobbmarkedet
- Kan oppdatere sin yrkesfaglig kunnskap innen ulike områder innen VFX faget
- Innsikt i relevante rettighetsregelverk og krav til kvalitet innenfor en VFX produksjon
- Kunnskap om VFX-yrkets betydning i dagens samfunn og forståelse for bransjen i et verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter

Studenten kan:

- Anvende relevante metoder og digitale verktøy for visuell bearbeiding innen TV, film og spillproduksjon
- Kartlegge en filmproduksjon, identifisere visuelle muligheter og behov for iverksetting av visuelle tiltak ut ifra bransjens krav til kvalitet
- Anvende kunnskap om bildekomposisjon og formestetikk til bearbeiding av et visuelt uttrykk
- Anvende metoder for innhenting av kamerainformasjon og prosesser for overføring av data i visuelle produksjoner
- Anvende standardiserte filmbegrep i kommunikasjon med fagfeller i et tverrfaglig samarbeid
- Anvende teknikker for utklipp av bildeelementer ved bruk verktøy for matte og rotoscoping
- Kartlegge visuelt materiell og vurdere behov for retusjering, og bearbeide dette ved anvendelse av digitale verktøy
- Anvende digitale verktøy for effektanimasjon og benytte teknikker for gjengivelse av troverdige simuleringer

- Anvende faglig kunnskap om objektgeometri og elementsparing til bruk i visuelle produksjoner
- Anvende arbeidsprosesser innen compositing til praktiske og teoretiske problemstillinger i en VFX produksjon
- Kartlegge jobbmulighetene i VFX bransjen og benytte riktige kanaler for å komme ut i bransjen
- Finne relevant faginformatjon og løse visuelle problemstillinger i en VFX produksjon

Generell kompetanse

Studenten:

- kan utføre VFX arbeid i en filmproduksjon etter utvalgte målgruppers behov
- har forståelse for VFX---yrket og bransjeetiske prinsipper innen visuelt arbeid for TV, film og spillproduksjon
- kan gjøre etiske vurderinger i utøvelsen av VFX---produksjoner for TV, film og spill
- kan utvikle digitale og visuelle arbeidsmetoder og produkter innenfor VFX yrket
- kan bygge faglige relasjoner med fagfeller innen VFX bransjen og på tvers av fag innen TV, film og spillproduksjon

Ytterligere kommentarer

Ingen tillegg eller fratrekk.

2.15.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Vi er imidlertid i

tvil om beskrivelsen kommuniserer godt nok til samfunnet for øvrig eller om den blir for fagspesifikk, i og med at den inneholder fagbegreper som «rotoscoping», «compositing» og «VFX». Vi anbefaler at søkeren fjerner slike fagbegreper som ikke allmennheten forstår. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Læringsutbyttebeskrivelsen er imidlertid veldig omfangsrik og inneholder mange fagspesifikke ferdigheter. Enkelte beskrivelser under *kunnskaper* og *ferdigheter* er forholdsvis detaljerte, og de sakkyndige må vurdere om dette er hensiktsmessig, eller om de heller beskriver læringsutbytter på emnenivå.

Nest siste kulepunkt under *ferdigheter* omhandler at studentene må lære seg å kartlegge jobbmuligheter: «Kartlegge jobbmulighetene i VFX bransjen [sic] og benytte riktige kanaler for å komme ut i bransjen». Etter vår oppfatning hører ikke dette hjemme i en overordnet læringsutbyttebeskrivelse, men det kan eventuelt flyttes til en læringsutbyttebeskrivelse på emnenivå dersom det er relevant. Det er viktig at informasjonen om jobbmuligheter gis til studentene, men det bør kommuniseres i en mer egnet kanal.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige må se på om noen av beskrivelsene er for detaljerte og heller egner seg som beskrivelser av læringsutbytter på emnenivå.

De sakkyndige bør vurdere om læringsutbyttebeskrivelsen kommuniserer godt nok til samfunnet for øvrig eller om den blir for fagspesifikk.

2.16 Treider Fagskoler AS, Fotografi og visuell kommunikasjon i nye medier

Fagskolepoeng:	60	Nivå:	5.1	Saksnummer:	15/611
----------------	----	-------	-----	-------------	--------

2.16.1 LUB fra søknaden

Kunnskaper

Studenten:

- har kunnskap om fotografiet og sosiale mediers historie og egenart samt forståelse for vår nye mediehverdag og fotografens nye rolle
- har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes for å planlegge, produsere, publisere og analysere foto og video i innholdsbasert kommunikasjon over digitale flater og i nye medier
- har innsikt i relevant regelverk som lov om opphav og åndsverk, standarder som Vær varsom plakaten, avtaleverk og krav til kvalitet i produksjon og i leveranse som visuelle kreatører
- har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltene for bildedrevet kommunikasjon over digitale flater og i nye medier
- kan oppdatere sin yrkesfaglige fototekniske kunnskap og forståelse for kommunikasjon over sosiale medier og digitale flater, samt videreutvikle egen fortellerkunst gjennom solide prosesser og riktig verktøybruk
- forstår hvilken betydning og verdiskapingsperspektiv visuell kommunikasjon over digitale flater og i nye medier har for samfunnet og for mennesker generelt:
 - som et kunstnerisk uttrykk som kan reflektere tidsånden i samfunn og sjel, gjengi populærtrender og treffe nisjemarkeder
 - som et kommersielt virke som kan skape eller opprettholde arbeidsplasser og skape synergier med andre aktører
 - som er bevisst sitt etiske og moralske ansvar som fotografer, og har innsikt i hvordan vår visuelle kultur former individ og samfunn
- forstår behovet for kunstneriske og kunnskapsbaserte referanser for virkningsfull estetikk og for etisk og moralsk fundamentert kommunikasjon i ulike sosiale medier og digitale flater

Ferdigheter

Studenten:

- kan kartlegge konseptuelle og narrative kommunikasjonsutfordringer
- kan identifisere faglige problemstillinger og iverksette produksjonstiltak etter behov – på vegne av seg selv og for utvalgte målgruppers behov
- kan finne relevant informasjon og fagstoff for problemstillinger og kan presentere visuelle løsningsforslag gjennom moodboards og deskriptive prosjektbeskrivelser, som fotograf og kreatør av visuelt innhold for digitale flater og nye medier

- kan anvende fotografisk kunnskap, fortellerkunst og innsikt i sosiale medier på praktiske og teoretiske problemstillinger som leverandør av billedrevet kommunikasjon for digitale flater nye medier
- kan anvende verktøy som kameraer, lysutstyr og digitale mørkerom profesjonelt med effektive arbeidsflyter og kvalitative arbeidsteknikker som innholdsleverandør av visuell kommunikasjon for digitale flater og nye medier
- kan operere sosiale medier og forstår gjeldende analyse- og produktivitetsverktøy
- forstår behovet for kunstneriske og kunnskapsbaserte referanser for riktige estetiske og etiske løsninger for digitale flater og nye medier flater

Generell kompetanse

Studenten:

- har kunnskap om den språklige kutymen og de relevante etiske og moralske problemstillingene gjeldende for ulike sosiale medier
- har utviklet en etisk grunnholdning i yrket, og forstår fotografens og mediekreatørens egenart i marked- og samfunnskommunikasjon
- kan vise til en utviklet yrkesetisk grunnholdning og moralsk forståelse samt viktige prinsipper for verdibasert kommunikasjon som et sterkt hensyn til individets rettigheter
- kan utføre kunnskapsbasert fotografisk arbeide med profesjonelt håndverk for ulike kundegrupper og utøve fortellerkunst innen budskapsformidling og historiefortelling i nye medier og over digitale flater
- kan videreutvikle egne arbeidsmetoder basert på profesjonelle arbeidsflyter i utvikling av nye produkter og tjenester innen budskapsformidling og historiefortelling for trykte og digitale flater, og for sosiale medier
- kan bygge relasjoner med fagfeller og eksterne målgrupper, på tvers av fag og ha faglig relevante diskusjoner rundt eget og nærliggende fagfelt med andre bransjeaktører

Ytterligere kommentarer

Ingen er utelatt.

2.16.2 Panelets drøfting

Vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene *kunnskaper*, *ferdigheter* og *generell kompetanse*, og deskriptorene er plassert under riktig kategori. De sakkyndige må allikevel se på om følgende beskrivelser bør omformuleres for å tydeliggjøre at de tilhører riktig kategori: «forstår behovet for kunstneriske og kunnskapsbaserte referanser for riktige estetiske og etiske løsninger for digitale flater og nye medier flater» og «har kunnskap om den språklige kutymen og de relevante etiske og moralske problemstillingene gjeldende for ulike sosiale medier». Slik de nå står synes de heller å beskrive *kunnskaper* enn henholdsvis *ferdigheter* og *generell kompetanse*.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR. De sakkyndige bør vurdere om enkelte beskrivelser er for ambisiøse, som for eksempel følgende beskrivelser under *kunnskaper*:

- «forstår hvilken betydning og verdiskapingsperspektiv visuell kommunikasjon over digitale flater og i nye medier har for samfunnet og for mennesker generelt:
 - som et kunstnerisk uttrykk som kan reflektere tidsånden i samfunn og sjel, gjengi populærtrender og treffe nisjemarkeder
 - som et kommersielt virke som kan skape eller opprettholde arbeidsplasser og skape synergier med andre aktører
 - som er bevisst sitt etiske og moralske ansvar som fotografer, og har innsikt i hvordan vår visuelle kultur former individ og samfunn»

og «har kunnskap om fotografiet og sosiale mediers historie og egenart samt forståelse for vår nye mediehverdag og fotografens nye rolle». Den sistnevnte beskrivelsen synes å dekke deskriptoren «har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet» fra nivå 6 (bachelor) i NKR.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Vi gjør oppmerksom på at det ifølge NKR er *kandidaten*, ikke *studenten*, som skal ha oppnådd læringsutbyttet, og at det vil gi mer mening å vise til kandidaten i læringsutbyttebeskrivelsen.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Noen av beskrivelsene bør likevel omformuleres, slik at budskapet kommer tydeligere fram, ettersom flere beskrivelser inneholder konsepter og begreper som er vage og/eller vanskelige å forstå for en fagskolestudent. Det gjelder for eksempel begreper som «tidsånden i samfunn og sjel» under *kunnskaper* og «den språklige kutymen» under *generell kompetanse*, og formuleringene «forstår behovet for kunstneriske og kunnskapsbaserte referanser for virkningsfull estetikk og for etisk og moralsk fundamentert kommunikasjon i ulike sosiale medier og digitale flater» (under *kunnskaper*) og «forstår behovet for kunstneriske og kunnskapsbaserte referanser for riktige estetiske og etiske løsninger for digitale flater og nye medier flater» (under *ferdigheter*).

Søkeren bør også gå gjennom læringsutbyttebeskrivelsen språklig og gjøre endringer slik at språket blir presist. Som et eksempel kan det nevnes at det under kategorien *ferdigheter* i nest siste kulepunkt står «kan operere sosiale medier». Her vil vi anta at beskrivelsen kommuniserer bedre om man erstatter «operere» med begrepet «å bruke». Søkeren bør også se på om setningen i tredje kulepunkt under *generell kompetanse* gir mening: «kan vise til en utviklet yrkesetisk grunnholdning og moralsk forståelse samt viktige prinsipper for verdibasert kommunikasjon som et sterkt hensyn til individets rettigheter». Panelet anbefaler mest mulig presis og enkel språkbruk i en læringsutbyttebeskrivelse.

Ordelingsfeil bør heller ikke forekomme i slike dokumenter, (slik det gjør i siste kulepunkt under *ferdigheter*).

Konklusjon

Ja, læringsutbyttebeskrivelsen er i tråd med NKR, med forbehold om at læringsutbyttebeskrivelsen rettes opp språklig og innholdsmessig i tråd med vurderingen over.

Kommentar til de sakkyndige:

De sakkyndige bør vurdere om enkelte beskrivelser er for ambisiøse, som for eksempel de nevnte beskrivelsene under *kunnskaper*.

3 Betraktninger fra panelet

Nedenfor presenteres panelets råd til fagskoler og søkere som skal utarbeide læringsutbyttebeskrivelser, samt noen generelle betraktninger om veien videre etter at dette toårige prøveprosjektet er avsluttet. Vi anbefaler tilbyderne å også lese våre råd og betraktninger fra de foregående rapportene læringsutbyttepanelet har utarbeidet (2014 og våren 2015), ettersom de rådene vi nå gir må sees i sammenheng med hva vi har kommunisert tidligere. Rapportene er tilgjengelige på NOKUTs hjemmesider.

3.1 Betraktninger fra panelet – høsten 2015

Vi står fortsatt ved anbefalingene og rådene vi har gitt i de tidligere læringsutbyttepanelrapportene og har ikke mye å tilføre utover dem, men noen få betraktninger vil vi likevel dele:

Begrepsbruk og bruk av eksempler

Det er fortsatt behov for språkvask i enkelte av de innsendte læringsutbyttebeskrivelsene. Et tydelig språk som kommuniserer godt er avgjørende, om studentene skal kunne kontrollere om de er på rett vei og om de får den utdanningen de er lovet. Både klipp- og lim-feil, språklige uklarheter, lange og/eller svulstige setninger bør derfor lukes ut. I tillegg registrerer vi at flere læringsutbyttebeskrivelser inneholder eksempler. Vi har tidligere ikke reagert nevneverdig over det, men når vi ser beskrivelser som har setninger med «som for eksempel» eller «blant annet» i flere deskriptorer, så blir dette ganske påfallende. Om man skal benytte eksempler, bør det være i tilfeller hvor det er nærmest umulig å finne en samlebetegnelse som dekker det man ønsker å uttrykke og som samtidig er fagspesifikk. For eksempel kan vi anta at det i enkelte tilfeller kan være hensiktsmessig å nevne noen lover, forskrifter eller lignende for å konkretisere NKR-deskriptoren «har innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet», men i de fleste tilfeller får vi mer inntrykk av at eksemplene er en litt «billig» løsning der man ikke har tatt seg tid til å finne samlebetegnelser som kommuniserer godt uten å nevne eksempler.

Vi gjentar også vår tidligere anbefaling om å forklare en forkortelse første gang den benyttes og å benytte begrepet «kandidaten» istedenfor «studenten» i læringsutbyttebeskrivelsen som skal stå på vitnemålet.

Utdanningenes navn

Vi har tidligere nevnt at utdanningenes navn må henge sammen med læringsutbyttebeskrivelsen. Læringsutbyttepanelet mener søkerne må ha en større bevissthet om navn på studiene og at disse skal reflektere læringsutbyttebeskrivelsen på en god måte. For eksempel mener vi navnet «hotelledelse» synes misvisende for en utdanning som i alle fall tilsynelatende gir kandidatene kompetanse i å lede en hotellresepsjon. I verste fall kan det føre til villedende markedsføring å gi utdanningene navn som lover mer enn de kan holde.

«Best fit»

Vi vil benytte sjansen til å understreke den muligheten som ligger i NKR, til å utelate enkelte deskriptorer fra matrisen i de tilfeller der de ikke hører hjemme i utdanningen. Det er da selvsagt viktig at man argumenterer for *hvorfor* deskriptoren er – og bør være – utelatt fra læringsutbyttebeskrivelsen, men i og med åpningen for en «best fit»-tilnærming istedenfor «full fit»,

er det altså ikke strengt tatt nødvendig å utarbeide læringsutbyttebeskrivelser som dekker alle deskriptorene i NKR. For eksempel synes vi flere beskrivelser som skal dekke deskriptoren «forstår egen bransjes/yrkes betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv» synes noe «påklistret» i en del av beskrivelsene, og vi lurer derfor på om dette er noe alle utdanningene faktisk gir utbytte – eller bør gi utbytte – i, eller om disse beskrivelsene kun er tatt med fordi søkeren vil være på den sikre siden.

«Best fit»-tilnærmingen åpner også for å hente deskriptorer eller nivåbestemmende begreper fra nivå over og under. Det er imidlertid viktig at man argumenterer for hvorfor man har tatt dette valget, hvordan studentene skal kunne oppnå dette og hvorfor utdanningen likevel samlet sett ligger på riktig nivå.

Svakheter som angår delnivået fagskole 5.2 i rammeverket

Vi reagerer på at læringsutbyttebeskrivelser på nivå 5.2 i NKR kommuniserer mindre om hva slags ferdigheter kandidatene har tilegnet seg etter endt utdanning, enn det beskrivelsene på nivå 5.1 gjør. På delnivået 5.2 forutsetter man at deskriptorene fra 5.1 er ivarettatt og innarbeidet i beskrivelsene for fagskole 5.2. For eksempel betyr det at man på fagskole 5.2-nivå «kan gjøre rede for sine faglige valg», mens man på fagskole 5.1 «kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger». I og med at man skal kunne gjøre rede for faglige valg på nivå 5.2, er det implisitt at man også kan anvende kunnskapen, men *beskrivelsene* kommuniserer gjerne dårlig om hva slags ferdigheter det er snakk om. Dette kan nok sees på som en svakhet ved NKR i seg selv, men all den tid rammeverket er utformet slik det er, mener vi søkerne bør tilstrebe seg å utforme beskrivelser som kommuniserer tydelig om hva slags ferdigheter kandidatene har også på nivå 5.2.

Veien videre etter prøveordningen med eksternt læringsutbyttepanel

Prøveordningen med bruk av et eksternt læringsutbyttepanel til vurdering av overordnede læringsutbyttebeskrivelser er i utgangspunktet over, ettersom ordningen skulle vare i to år. I forbindelse med at NOKUT skal evaluere ordningen, vil vi dele våre betraktninger om veien videre etter dette prøveprosjektet.

De innsendte læringsutbyttebeskrivelsene har gradvis blitt bedre og bedre i løpet av de fire semestrene panelet har eksistert. Det er relevant å anta at tilbyderne har hatt nytte av panelets vurderinger og råd, og at panelet kan ta noe av æren for den positive utviklingen. Et spørsmål som må diskuteres er hvorvidt vi som panel fortsatt har noe å bidra med, eller om læringsutbyttepanelet bør avvikles eller eventuelt videreføres av NOKUT administrativt.

Panelet har i all hovedsak vært enige i NOKUTs forhåndsvurderinger av læringsutbyttebeskrivelsene. I den grad panelet har kommet fram til andre konklusjoner enn NOKUTs saksbehandlere, har det vært at panelet har vært noe mer kritiske på enkelte punkter. En mulig konklusjon etter prosjektet er derfor at NOKUT like gjerne kan gjøre vurderingene administrativt – noe som selvsagt vil være ressursbesparende – og at panelet ikke har mye mer å tilføre utover de vurderingene NOKUT selv kan gjøre. Samtidig vil vi understreke at det kan være hensiktsmessig for NOKUT å få innspill fra en nøytral gruppe / et panel som kan se på noen problemstillinger på tvers av søknader, slik vårt panel har gjort med overordnede læringsutbyttebeskrivelser. Dette mener vi er særlig relevant nå som fagskolene er i stor endring (i og med økt fokus på robuste fagskoler, slik «NOU 2014: 14, Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg» annonserte). Panelets kritiske blikk utenfra kan være en styrke for NOKUT i denne prosessen, og her mener vi en panelordning fortsatt har sin plass, enten i sin

nåværende eller en fornyet form. NOKUT bør altså vurdere hvordan de kan få innspill fra eksterne på søknadene på tvers, hvis læringsutbytteprosjektet avsluttes.

Hvis NOKUT velger å videreføre prosjektet på en slik måte at de selv gjør vurderingene administrativt, bør de for eksempel vurdere å benytte seg av et eksternt panel som gjør «stikkprøver» etter et par år, med den hensikt å undersøke om NOKUT har blitt strengere eller mindre strenge etter å ha gjort slike vurderinger selv.

Samtidig mener vi altså at NOKUT kan ha mye å oppnå ved å få innspill fra et eksternt panel på andre områder enn kun de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Panelet konkluderer med at *beskrivelsene* av forventet læringsutbytte har blitt bedre, men det er også interessant å spørre seg om utdanningsinstitusjonene kun har blitt flinkere til å «spille spillet», (det vil si å lage strømlinjeformede beskrivelser og/eller at de kun har en administrasjon som har skjønt hvordan man skal utforme tilfredsstillende beskrivelser på papiret), eller om man ved institusjonene faktisk arbeider mer helhetlig med de kunnskapene, ferdighetene og generelle kompetansene kandidatene skal sitte igjen med etter endt utdanning. Kanskje kunne man satt i gang en større kartlegging for å finne ut mer om dette. Det hadde for eksempel vært interessant å finne ut mer om hvordan tilbyderne legger til rette for *læring* og ikke bare undervisning. Sammenhengen mellom overordnede læringsutbyttebeskrivelser og utdanningen for øvrig (beskrivelsene av læringsutbytte for emnene, planlagte læringsaktiviteter og undervisningsmetoder og vurderingsmetoder, for å nevne noe) er også et interessant område å kartlegge på tvers av søknader. Man kunne også gjort en evaluering av i hvilken grad fagskoleunderviserne selv føler at de har kompetanse på å bruke læringsutbyttebeskrivelsene didaktisk, og om de har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at kandidatene oppnår det forventede læringsutbyttet.

Vi mener videre at det er viktig at NOKUT fortsetter med å tilby opplæring i utforming av læringsutbyttebeskrivelser, slik NOKUT for eksempel gjorde med «LUB-turneen» i 2014. Ettersom det er utskiftning av personalet i fagskolesektoren, vil det fortsatt være behov for denne type opplæring. For eksempel kunne man holdt et kurs om læringsutbyttebeskrivelser i forkant eller etterkant av fagskolekonferansen, der flest mulig fra sektoren kan nås. Selv om sektoren har kommet en stykke på vei i å utforme gode læringsutbyttebeskrivelser, bør ikke NOKUT «slippe» dette helt, men fortsette å holde fokus på læringsutbyttebeskrivelser.

Samtidig spør vi oss om det at NOKUT fokuserer veldig mye på læringsutbytte, kan gå på bekostning av andre områder ved utdanningene. NOKUT bør stadig spørre seg hva det er viktig å fokusere på. Vi mener det var viktig å starte med læringsutbyttebeskrivelsene, slik NOKUT har gjort, men er samtidig åpne for at man bør vurdere å benytte seg av et panel som kan se på andre tema på tvers av søknader, på en tilsvarende måte av hva vi som læringsutbyttepanel har gjort.

Kort oppsummert:

- Les korrektur for å luke ut klipp- og lim-feil, språklige uklarheter og lange eller svulstige setninger
- Vær varsom med bruk av eksempler
- Skriv «kandidaten» istedenfor «studenten» i læringsutbyttebeskrivelsen
- Utdanningenes navn må henge sammen med læringsutbyttebeskrivelsen

- Det er mulig å utelate enkelte deskriptorer fra NKR-matrisen så lenge man argumenterer godt for det
- Også læringsutbyttebeskrivelser på nivå 5.2 bør kommunisere tydelig om hva slags ferdigheter kandidatene har
- NOKUT bør vurdere å få innspill fra et eksternt panel på andre områder enn kun de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene
- Hvis NOKUTs saksbehandlere skal overta rollen som læringsutbyttepanel, bør de vurdere å benytte seg av et eksternt panel som gjør «stikkprøver» etter et par år

Vedlegg: Beskrivelse av medlemmene i panelet

- **Studieleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø**

Grongstad er utdannet sykepleier med master i sykepleie og helsefag fra Universitet i Tromsø. Hun har tatt praktisk pedagogisk utdanning, studert IKT og didaktikk og har en videreutdanning innen aldring og eldreomsorg. Grongstad har jobbet mye med desentraliserte og nettbaserte studier, både med bruk av videokonferanse og ulike læringsplattformer. Hun har jobbet mange år som lærer og studieleder av videreutdanningsstudier innen eldreomsorg ved Høgskolen i Tromsø. Hun er nå ansatt som studieleder ved bachelorutdanningen i sykepleie ved Institutt for helse og omsorgsfag, Universitet i Tromsø - Norges arktiske universitet. I 2010-2012 hadde hun permisjon fra studielederstillingen ved UIT og var ansatt i Oslo kommune som fagutviklingssykepleier ved to sykehjem. Hun startet da opp og ledet flere fag- og utviklingsprosjekter for ledere og helsearbeidere i kommunehelsetjenesten. Hun har gjennom flere år hatt et nært samarbeid med ulike utdanningsinstitusjoner, kommuner og spesialisthelsetjenesten rundt kompetanseheving av ulike helsepersonell. Grongstad har bred erfaring som sakkyndig for NOKUT.

- **Rektor / daglig leder Morten Flate Paulsen, Campus NooA³**

Paulsen har vært daglig leder og rektor for nettskolen Campus NooA siden 2012. I denne perioden har han også vært professor II ved Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Sør-Trøndelag. Før dette var han utviklingsleder i NKI Nettstudier. Fra 2010 til 2013 var han også president i European Distance and E-Learning Network (EDEN). Han arbeidet for Universidade Aberta i Lisboa i 2009 og 2010 og var tilknyttet Centre for Distance Education ved Athabasca University i Canada som Adjunct Professor fra 1999 til 2005.

- **Forsker Mari Elken, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning**

Mari Elken har en tverrfaglig mastergrad med fokus på høyere utdanning fra Universitetet i Oslo. Hun har vært ansatt som forsker på NIFU siden høsten 2013, etter endt stipendiatperiode ved Universitetet i Oslo. Doktorgradsavhandlingen hennes handler om Europeisk Kvalifikasjonsrammeverk (EQF) og utviklingen av NKR i Norge, og den skal leveres i løpet av høsten 2015. På NIFU er hun blant annet involvert i et stort NFR-finansiert prosjekt om kvalitet i norsk høyere utdanning. Hennes forskningsinteresser er av tverrfaglig natur, med fokus på organisering og styring av høyere utdanning på både organisasjonsnivå, samt nasjonalt, nordisk og europeisk nivå, men også spesialkompetanse på utviklingen av kvalifikasjonsrammeverk og fokus på læringsutbytte. I utviklingen av NKR i Norge var hun også en del av ekspertgruppen som utviklet den tekniske rapporten for henvisningen av NKR til EQF. Hun har i tillegg vært involvert i flere evalueringer for NOKUT – blant annet akkreditering av nytt doktorgradsstudium på HiOA, og evaluering av LUB for tilsyn med mastergradsstudier i historisk-filosofiske fag. I tillegg til dette sitter hun nå i referansegruppen til NOKUT-prosjektet som kartlegger læringsutbyttebeskrivelser i norsk høyere utdanning.

³ Morten Flate Paulsen har ikke vært med på å vurdere utdanningene *barn med særskilte behov* ved eCademy og Fagskolen Oslo Akershus, da han anså seg som inhabil til å gjøre disse vurderingene.

- **Instituttleder/lektor Martin Bayer, Institut for Kultur og Identitet ved Roskilde Universitet**

Bayer er utdannet mag.art. i pedagogikk fra Københavns Universitet og har sin ph.d. fra samme sted. Siden 2008 har han fungert som instituttleder ved Institut for Didaktik, og mellom 2005 og 2008 var han instituttleder ved Institut for Curriculumforskning ved DPU. Han har vært aktiv i mange faglige nettverk, blant annet Nordisk nettverk for forskning i læreruddannelse og læreres profesjonelle utvikling.

I 2013/2014 var Martin Bayer del av referansegruppen som vurderte læringsutbyttebeskrivelser for de historisk-filosofiske mastergradstudiene som var med i NOKUTs tilsyn med eksisterende virksomhet. Han har også deltatt i Danmarks Evalueringsinstituts (EVA) pilot med akkreditering av profesjonshøyskolen VIA. Bayer har også relevant erfaring som medlem av Uddannelsesstyrelsens referansegruppe for evaluering av kompetansemål i den danske lærerutdannelsen, og som medlem av et akkrediteringspanel i Danmarks Akkrediteringsinstitut vedrørende en utdanning i yrkesfagspedagogikk (diplomutdannelse i erhvervspedagogikk).

- **Professor Gabriella Maria Tranell, NTNU**

Gabriella Tranell er professor ved Institutt for materialteknikk ved NTNU. Hun avla sin ph.d. innenfor feltet «Materials Science & Engineering» ved University of New South Wales, Australia i 1999. Hun leder Nordic 5tech masterprogrammet Innovative Sustainable Energy Engineering (ISEE) ved NTNU. Hun har også vært prosjektleder for flere SINTEF-prosjekter og prosjekter i regi av NTNU. Hun har en solid fagbakgrunn og kan vise til en lang rekke publikasjoner innenfor feltet materialproduksjon, miljø og resirkulering. Hun har også veiledet en rekke master- og ph.d.-studenter innen feltet og har vært leid inn som ekspert ved nasjonal vurdering av utdanninger innenfor energifeltet for Högskoleverket i Sverige. Tranell har også tidligere vært sakkyndig for NOKUT.